

ŠIBENSKI LIST

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA KOTARA ŠIBENIK

BROJ 230 — GOD. VI.

ŠIBENIK, 6. VELJAČE 1957.

IZLAZI SVAKE SRIJEDE

VII. kongres SKJ održat će se u mjesecu studenom u Ljubljani

VII. plenum Centralnog komiteta Saveza komunista Jugoslavije održan je 1. veljače ove godine.

Na plenumu je odlučeno da se VII. kongres Saveza komunista Jugoslavije održi u studenom 1957. u Ljubljani.

Zaključeno je da se na kongresu podnesu slijedeći referati:

1. Politički referat;
2. Organizacioni izvještaj Centralnog komiteta SKJ;
3. Referat o programu SKJ.

Delegati za kongres birat će se po ključku: na 400 članova SKJ jedan delegat.

Plenum je potvrdio sastav Komisije za izradu projekta Programa SKJ, koju je predložio Izvršni komitet CK SKJ. Komisija je sastavljena od ovih drugova: Josip Broz Tito, Edvard Kardelj, Moša Pijade, Svetozar Vukmanović, Đuro Salaj, Vladimir Bakarić, Lazar Koliševski, Cvijetin Mijatović, Milentije Popović, Veljko Vlahović, Anka Beus, Boris Zihel, Jovan Veselinović, Dobrica Čosić, Milićun Neorčić, Fredrag Ajčić i Janez Vipotnik.

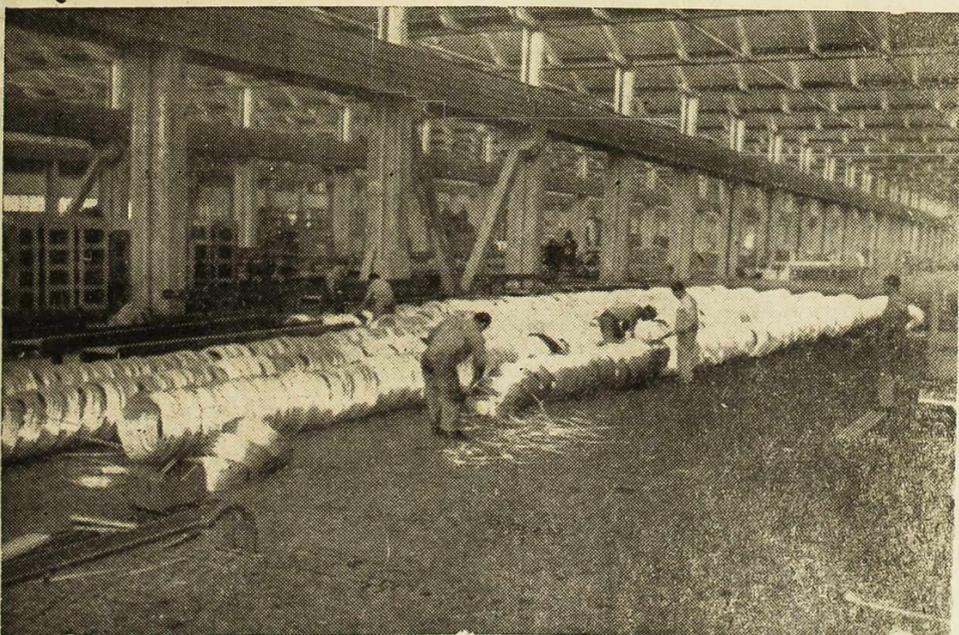
Plenum je također izabrao Komisiju za izmjene i dopune Statuta SKJ, u sastavu: Moma Marković, Dobrovoje Radosavljević, Otmar Kreačić, Cvjetin Mijatović, Vida Tomšić, Zvonko Brkić, Dušan Petrović, Kirsto Orvenkovski, Paško Romac, Mileva Planojević i Dragomir Nikolić.

Fored toga, plenum je razmotrio i neke probleme s područja veza SKJ s drugim komunističkim partijama i odobrio dosadašnju djelatnost Izvršnog komiteta CK SKJ.

Predsjednik Tito zasad ne će posjetiti USA

Na redovnoj konferenciji za domaću stranu štampu predstavnik Državnog sekretarijata za vanjske poslove Branko Drašković, odgovarajući na pitanje novinara, dao je slijedeću izjavu:

«Dvije vlade su smatrale da bi posjet predsjednika Josipa Broza Tita USA bio obostrano koristan. Do ovog posjeta, za koji termin nije bio još utvrđen, međutim, zasad ne će doći, jer su uvjeti i atmosfera koji su u vezi s tim bili sirovani u USA, pokazali da vrijeme za ovakav posjet nije sazrelo».

Gotovi proizvodi valjaonice

Problemi zdravstvene službe u Šibeniku

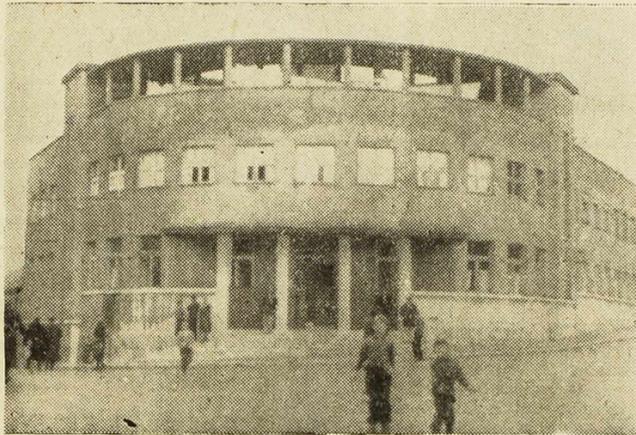
Nije se vodila briga o sprovođenju odluka i zaključaka

Šibenik je grad koji se ne može pohvaliti da ima dobro organiziranu zdravstvenu službu. Nije rijedak slučaj da se osiguranici obraćaju liječnicima privatne prakse jer smatraju da im Dom narodnog zdravlja nije u stanju pružiti onakovu liječniku pomoć kakovu bi željeli. Osim toga, u gradu ne postoji stanica za hitnu pomoć, a niti je organizirano dežurstvo i patronažna služba. Postoje, naravno, i objektivne teškoće koje otežavaju da se u potpunosti riješe pojedina pitanja, koja nameću suvremenija zdravstvena služba, Pomanjkanje stručnog kadra i nedovoljan prostor u Domu narodnog zdravlja je zista krupan problem koji zahtijeva rješenje, ali i uz postojeće uvjete moglo se mnogo više učiniti da se našim radnim ljudima osigura bolja i suvremenija zdravstvena služba.

U našoj sredini se mnogo raspravljalo o tim pitanjima, pa se nije ostalo jedino na konstatacijama, već su donijeti i zaključci koji imaju za cilj da osjetno poboljšaju organizaciju zdravstvene službe na području općine. O tome se posebno diskutiralo na plenumu Općinskog odbora Socijalističkog saveza i u osnovnim organizacijama. Na tim skupovima se najbolje vidjelo koliko su naši građani zainteresirani da se i na tom polju nešto ozbiljnije učini. Međutim, zaključci se nisu sproveli u život, iako za to nije postojao neki opravdani razlog. I ne samo to. Prijedlozima i primjedbama građana u osnovnim organizacijama nisu poklanjali gotovo nikakvu pažnju upravo oni koji su u prvom redu pozvani da stalno vode brigu o poboljšanju zdravstvene službe.

Takova situacija, a osobito činjenica, da se nije vodila briga o sprovođenju odluka i zaključaka, odlučno je zahtijevala da se poduzmu i konkretne mjere.

Upravo o tim pitanjima i mjerama koje je potrebno poduzeti, podrobnije se raspravljalo na posljednjoj sjednici Savjeta za narodno

Dom narodnog zdravlja

zdravlje NO-a općine, kojoj su prisustvovali rukovodioci kotara i grada, te predstavnici Doma narodnog zdravlja, bolnice i Kotarskog zavoda za socijalno osiguranje. Diskusija je tom prilikom pokazala da se, i uz postojeće uvjete, zdravstvena služba na našem području može poboljšati. Na osnovu te konstatacije je i preporučeno zainteresiranim faktorima da pristupe realizaciji zaključaka, koji su donijeti na plenumu Općinskog odbora Socijalističkog saveza i svrhu unapređenja zdravstvene službe. Na sjednici su donijeti određeni zaključci. Tako će dom narodnog zdravlja poduzeti mjere za otvaranje stanice za hitnu pomoć i organiziranje noćnog dežurstva i patronažne službe. Sekretarijat za narodno zdravlje NO-a općine razmotrit će u bolnici problem objedinjavanja specijalističke službe, dok će se za smještaj novih liječnika pobrinuti narodni odbor općine.

Ukazano je, između ostalog, i na potrebu otvaranja ambulante opće prakse, jedne ljekarne i zubne stanice

DOBAR RAD TEČAJEVA ZA IDEOLOŠKO-POLITIČKO UZDIZANJE ČLANOVA SK

Tečajevi za ideološko-političko uzdizanje šireg članstva Saveza komunista, koje je organizirao Općinski komitet SK Knin, uspješno se nastavljaju prema predviđenom programu.

Tečajevi iz historije partije održavaju se u Tvornici vijaka, posebno za svaku smjenu, i u bolnici za članstvo cjelokupne organizacije, dok treći tečaj djeluje pri Općinskom komitetu za članove osnovne organizacije SK Knina, a posjećuje ga članstvo organizacije SK gimnazije. Zapažen je također dobar rad tečajeva na selu, kao i Ljupcu, Vrbniku i u Strmici. Osim navedenih u Kninu, također radi i tečaj iz političke ekonomije za članove mjesnih organizacija.

Trud petnaestorice predavača, koji su na ovom poslu angažirani, nije bio uzaludan. Polasnici su bili veoma zainteresirani, pa su redovno dolazili na predavanja. Dosadašnje iskustvo je pokazalo da je ovakva forma na uzdizanju ideološko-političko nivoa članstva veoma pogodna i da je ubuduće također treba koristiti.

RODITELJSKI SASTANAK NA DOMAĆINSKOJ ŠKOLI

Prošle nedjelje održan je u domaćinskoj školi u Kninu roditeljski sastanak, koji je bio veoma zanimljiv i koristan za sve učesnike. Da bi sastanak bio što uspješniji, uprava škole je organizirala izložbu na kojoj je bio zastupljen velik broj radova sa područja domaćinstva, šivanja i tkanja. Roditelji su se na taj način imali prilike upoznat s onim što njihova djeca rade dok se nalaze van roditeljskog doma.

U toku sastanka predsjednik školskog odbora i upravitelj škole govorili su roditeljima o organizaciji, važnosti i ulozi škole u prosvječanju žena i djevojaka. Na kraju roditeljima je saopćen uspjeh škole na kraju prvog polugodišta. Od 35 učenica, 6 ih je postiglo odličan, 12 vrlo dobar, 15 dobar, a dvoje dovoljan uspjeh.

Jačanje materijalne osnove radničkog samoupravljanja

Oko četvrt milijuna Jugoslavena nalazi se u organima radničkog upravljanja u privredi. Ta činjenica, sama za sebe, pokazuje snagu »fabričkih parlamenata«, iako je može suviše govoriti o afirmaciji radničkih savjeta i njihovoj velikoj ulozi u mehanizmu našeg političkog i društvenog sistema. Ali, to ne znači da se može stati na onome gdje smo sada, da će se radnički savjeti, pošto su se učvrstili i opravdali svoje postojanje, sami dalje razvijati. Naprotiv, ovi organi radničke samouprave mogu vršiti svoju historijsku ulogu samo ako stalno jača njihova materijalna osnova.

Ako se sa tog stanovišta posmatra cio problem, dolazi se do zaključka da je sadašnja materijalna baza samoupravljanja u fabrici vrlo uska i nedovoljna. Razumije se, takvo stanje ima svoje opravdanje.

U periodu koji je ostao za nama, gotovo cijela privreda, cio ekonomski život, bio je podređen prenapregnutoj izgradnji industrije (u prvom redu ključnih objekata) i značenju obrambene moći zemlje. U tim uslovima fabrika je, grubo rečeno, bila snabdjevača za podmirenje takvih najprioritetnijih potreba. Radnički savjet, pak, bio je uglavnom posmatrač i regulator takvih privrednih kretanja. Danas nije tako. Tržište sada traži od fabrike da se ona okrene njemu, a ne onoj. A od regulatora i posmatrača, radnički savjeti se postepeno pretvaraju u aktivne pokretače proizvodnje i privredivanja. Istina, taj proces je tek u povoju, iako radnički savjeti u našim prilikama treba da zamjene poduzimljivost i inicijativu kapitalističkog industrijalca. A da bi oni to zaista bili, potrebno je najprije »pročistiti« ekonomski sistem od raznih »instrumenata« koji sputavaju radne kolektive i njihove organe upravljanja.

Valja učvrstiti status privrednog poduzeća. U skupštinskoj debati o ekonomskoj politici, drug Kardelj je insistirao da se cio komunalni sistem postavi na trajnim osnovama. Isto tako, neophodna su trajna rješenja i u oblasti proizvodnje i materijalnih odnosa, jer lokalna društvena zajednica zapravo na njima i počiva. U našem daljem razvitku, dakle, mogu se, i to u dogledno vrijeme, očekivati upravo takvi napori da se konačno odredi položaj poduzeća ne samo u ekonomskom već i u društvenom političkom sistemu.

U tom pravcu nešto se već i radi. U pripremi je novi zakon o privrednim organizacijama, na kome radi specijalna skupštinska komisija. Očekuje se da će ovaj zakon koji će tretirati cjelokupnu

materiju o poduzeću i njegovim organima samoupravljanja, biti donesen u toku ove godine. Razumije se, ovaj zakonski dokument ne će biti u stanju da mehanički stvori materijalnu osnovu samoupravljanja. On će nesumnjivo doprinijeti da se ona proširi, ali je ne će dovoljno ojačati, jer to zavisi i od drugih objektivnih činilaca. U tom sloyu, posebno će se odrediti i uloga organa samoupravljanja, o čemu će biti riječi i na kongresu radničkih savjeta koji će se održati ove godine.

Današnji ekonomski sistem ostavlja malo sredstava poduzeću. Instrumenti zahvaćanja akumulacija veoma su oštri. Društvenim planom za ovu godinu, on su, istina, nešto ublaženi, a korekturama koje će izvršiti Savezno izvršno vijeće može se očekivati da će poduzeće biti u povoljnijem položaju. Prvi korak na tom putu već je učinjen predloženim izmjenama u sistemu raspodjele ukupnog prihoda privrednih organizacija. Taj prijedlog polazi od toga da plaće i sredstva kojima danas raspolaže poduzeće ili lokalna zajednica treba da rastu u srazmjeru u kojoj se povećava i njihov dohodak. Takav sistem je, svakako, napredniji od današnjeg, jer jača materijalnu osnovu samoupravljanja, uslovljavajući je, prije svega, povećanjem dohotka. Ali, ni predloženi sistem, bar što se tiče industrije i rudarstva, ne daje trajna rješenja. Pa ipak, njegove pozitivne strane opravdane bi, i povrh prigovora koji mu se upućuju, njegovu praktičnu primjenu. Ali, s druge strane, ne treba se odreći ispitivanja i traganja za boljim metodima raspodjele ukupnog prihoda.

Treća stvar od koje zavisi samoupravljanje jeste platni sistem. I u toj oblasti treba očekivati radikalna i nova rješenja, jer grupa stručnjaka u Komisiji za produktivnost Saveznog izvršnog vijeća intenzivno proučava ovaj akutni problem jugoslavenske privrede. Novin prijedloga u toj oblasti zasad još nije bilo, ali se vjeruje da će buduća politika plaća u prvom redu zavistiti od radnog kolektiva i radničkog savjeta. Jer, samo na taj način, ako kolektiv bude mogao da neposredno nagraduje bolji rad i uspjehe u proizvodnji, može se očekivati povećanje produktivnosti.

Na ovome se, svakako, ne će stati. Ali, i ovo što je pomenuto značiće mnogo da se ojača materijalna osnova samoupravljanja, od koje zavisi veća produktivnost i brže razvijanje proizvodnih snaga, a to, u krajnjoj liniji, osigurava i postepeno poboljšanje životnog standarda.

Jovan Raičević

Vanjskopolitički komentar

Novim putevima
ka razoružanju

Medunarodna situacija u kojoj se problem razoružanja našao ove godine pred Ujedinjenim nacijama bila je daleko povoljnija nego i u jednoj prilici poslije Drugog svjetskog rata. Činjenica da se ovom pitanju pristupilo neposredno poslije krize koja je iz temelja uzdrmala svijet, pokrenula je pitanje da li je u sadašnjim uslovima moguće računati na sporazume o razoružanju, kada to nije uspelo da se postigne ranije u vrijeme pozitivnog razvika saradnje među narodima. Da li nije bolje čekati novo poboljšanje, novu eru porasta međunarodnog povjerenja i orijentirati se na druge probleme, a razoružanje odložiti za kasnije?

Da bi mogli dati odgovor, potrebno je poći od Sueske i maderske krize. Pokazalo se, naime, da zemlje do zuba naoružane predstavljaju u svakom času opasnost za sigurnost nedovoljno zaštićenih nacija, i uopće za mir u svijetu. Rat u Egiptu je pitanje razoružanja preko noci učinilo toliko akutnim da bi na njegovom rješavanju trebalo raditi brže nego ikada. A zatim, međunarodno povjerenje ne može se stvarati u uslovima trke u naoružanju. Moguće je sa većim uspjehom rješavati međunarodni problemi, kao što je to poslije ženevske konferencije »velike četvorice«, ali se pokazalo da je bez razoružanja stabilizacija mira u svijetu apsurdna, jer je lišena stvarnih, materijalnih garancija.

JUGOSLAVIJA — AKTIVAN
ČINILAC MIRA

Kada se govori o razoružanju, onda se s pravom u prvom redu misli na velike sile, jer njihovi stokovi oružja ulijevaju i najveću brigu. Međutim, od neopisnog su značaja diskusije, koje se o ovom pitanju pokreću u najširem krugu zemalja, jer male nacije na taj način sve više i više usmjeravaju rješavanje ovog važnog problema današnjice prema efikasnijim putevima.

U rješavanju ovog zadatka Jugoslavija igra veoma aktivne uloge. Na ovogodišnjem zasjedanju Generalne skupštine stav jugoslavenske delegacije zasniva se na rezoluciji koju je Jugoslavija podnijela Komisiji za razoružanje srpnja prošle godine. Polazeći od toga da su već međunarodni forumi za razoružanje pretrpani mnogobrojnim planovima o ovom problemu, a da se još uvijek nije prešlo u domen realiziranja, jugoslavenska delegacija je stala na stanoviste da je potrebno iz temelja izmijeniti metode u radu. Ona je pozvala velike sile da postignu početni, ograničeni sporazum koji bi bio moguć na stepenu postojećih međunarodnih odnosa. Takav početni sporazum, u prvom redu o klasičnom naoružanju, vojnim efektovima, obustavljanju eksplo-

rimenata nuklearnim oružjem i smanjenju vojnih izdataka, Jugoslavija smatra mogućim i to odmah. Dakle, osnovna jugoslavenska koncepcija će krenuti bez obzira na obim sporazuma, jer svaki najmanji sporazum može da bude od koristi i predstavlja uvod za opširnije međunarodne aranžmane o razoružanju.

Stav i argumenti jugoslavenske delegacije u Komisiji UN prošle godine i sada u Političkom komitetu Generalne skupštine ne znači nekakav nov plan za razoružanje i još neotkrivenu šemu po kojoj bi trebalo postupiti. Međutim insistiranje jugoslavenske delegacije je nešto što je u sadašnjim prilikama mnogo važnije, pošto predstavlja realnu novinu u načinu i metodu prilazanja problemu razoružanja. Jugoslavija ne odbacuje vrijednost ni jednog projekta. Naprotiv, ona ih podržava, ali ni jedan od njih ne bi, prema jugoslavenskom stanovistu trebalo da ima isključiv značaj. Svi pokušaji da se odmah pređe na konačan, sveopći sporazum — uključujući sve aspekte razoružanja — pokazali su se neostvarljivi i baš zato je nužno orijentirati se na sporedne staze da bi se što sigurnije izbililo na put razoružanja.

Stavovi velikih sila u pogledu klasičnog naoružanja i vojnih efekta već su prilično približeni i nekakav sporazum bio bi moguć ako bi se odgovorni činovi ovih zemalja orijentalno isključivo i najprije na taj aspekt problema. Iz općeg sklopa je potrebno samo izdvojiti diskusije o klasičnom naoružanju, i prvi korak ka sporazumu bio bi izvršen.

Početni uspjesi mogući su u pitanju nuklearnog oružja. Sovjetski Savez danas traži apsolutnu zabranu proizvodnje i eksperimenata s atomskim oružjem, a SAD kontrolu proizvodnje i javnost eksperimenata. Obadje zamisli su dobre, ali kada sve to ostaju samo planovi i deklaracije, bilo bi daleko sretnije potražiti nove puteve. Zašto, na primjer, ne prihvatiti sugestiju da proizvođači atomskog oružja dadu svečanu obavezu pred najvišim međunarodnim forumom — Ujedinjenim nacijama da se ne će poslužiti atomskim oružjem, zašto da se svaka pojedinačno ne obaveže da ne će prva upotrebiti ovo uništavajuće sredstvo. Jedan takav sporazum koji bi već sam po sebi pružio veliko olakšanje, bilo bi svakako lakše ostvariti.

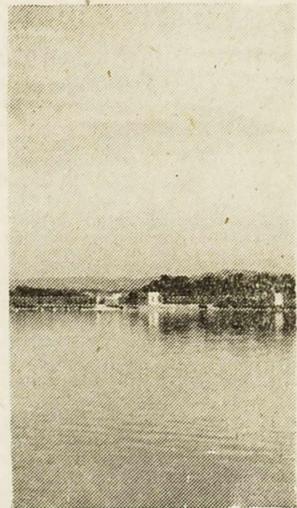
Politički komitet Generalne skupštine, koji se bavio ovim problemom, nedavno je završio rad. Sudeći prema onome što se čulo u diskusijama postoji opća saglasnost i riješenost da se odlučnije krene ka postupnom rješavanju ovog najkompliciranijeg problema današnjice.

Ljuban Jakše

Skupština Turističkog društva Šibenik
Veća aktivnost u narodu

U prostorijama Društvenog doma pred malim brojem članova održana je godišnja skupština Turističkog društva Šibenik. Izvještaj o radu društva u protekloj godini podnio je Ante Ninić. Izabran je novi upravni odbor od 11 i nadzorni odbor od 3 člana. Za predsjednika je ponovo izabran dr. Antun Smolčić.

Pored niza uspjeha, koji je

društvo postiglo u protekloj godini, posebno na propagiranju turizma na Šibenskom kotaru, stanje u cjelini još uvijek nije zadovoljavajuće. Društvo je uspjelo skupiti velik broj članova, no usljed relativno niske članarine prihodi nisu bili veliki. Konstatirano je da je društvo u 1956 godini organiziralo samo jedan izlet, što je odveć premašlo u odnosu na neka turistička društva koja djeluju na području kotara. Razlog za to leži u nedostatku finansijskih sredstava. Najveći uspjeh postignut je na održavanju domaće radnosti, t. j. izradi umetničkih rukotvorina sa motivima iz narodnog folklor. Prvi proizvodi pojavili su se na domaćem tržištu te su pokazali opravdanost i korisnost te grane turističke privrede. Sadašnji kvalitet tih proizvoda pokazao je zadovoljavajuće rezultate. Turističko društvo je odlučilo da u perspektivi proširi i razvije tu granu privredne djelatnosti, jer za to postoje odgovarajući uvjeti. Društvo se u priličnoj mjeri afirmiralo organiziranjem »Tjedna turizma«, kojim prilikom su bili izloženi proizvodi domaće radnosti, zatim fotografije kulturno-historijskih spomenika, izletišta, kupališta i slično. Društvo je, prema raspolož-

Korisna inicijativa
naroda u Širokama

Na masovnom sastanku, koji je nedavno održan u Širokama, raspravljalo se o popravku puteva, elektrifikaciji, te izgradnji zajedničkih grobova. Mještani su odlučili dati radnu snagu na dobrovoljnoj bazi, dok će mjesna zadruga staviti na raspolaganje kola za prijevoz pjeska. Zadruga također posjeduje agregat, koji će se koristiti za elektrifikaciju okolnih sela. U pripremnim radovima naročito se ističe drug Joso Bolanča, a za njim ne zaostaju ni ostali. S. Gačina

Izmjena pomorskih
pruga

4. o. mj. izmijenjen je raspored pomorskih pruga za Šibensko okružje. Promjena je izazvala mnogobrojne komentare kod putnika. Tako je brod »Krk«, koji je ranije saobraćao na relaciji Šibenik — Murter, prebačen na prugu Vodice — Šibenik s tim, da će ovaj preuzeti i donedavno otvorenu radničku prugu. Na mjesto »Krk« postavljen je motorni brod »Pirovac« s tim da bi ovaj ticao Betinu i Pirovac preko tišnjanskog mosta. Mnogi se pitaju da li ovaj brod (»Pirovac«) može odgovoriti svojoj namjeni na tako dugoj relaciji. Nije li prošlost pokazala da motorni brod »Pirovac« nije sposoban da saobraća na toj pruzi. I dalje postoji li u ijednom okružju na našoj obali »strabakul« za prijevoz putnika.

Istini za volju, u našem području postoji,

M, M,

Zabilježeno
u Vodicama

Turistička djelatnost gotovo stajala je tema razgovora među mještanima Vodica. Ta privredna grana počela se razvijati polaganom, ali sigurno. U početku su se ljudi ustručavali iznajmljivati slobodan kućni prostor. Međutim, za proteklu sezonu to se ne može kazati. Gotovo sav prostor je do maksimuma iskorišten. Nadalje, gradi se novi put prema plaži, uređuje se kupalište, sve na dobrovoljnoj osnovi. Velik broj radnih sati dali su Vodičani za uljepšavanje svog mjesta. Inicijativa, koja može služiti za primjer i ostalim primorskim mjestima na našem kotaru.

Lijepa zgrada poljoprivredne zadruge daje naslutiti da je to savremena zadruga. U rasgovoru s njenim poslovnim ljudima doznao sam da je aktiva u prošloj godini iznosila oko 12 milijuna dinara. Zadruga je mnogo pomogla da selo dobije ljepši izgled. Ni podrška ostalih organizacija nije izostajala. Uz pomoć ove zadruge sve više jača ribarstvo, sadnja i uzgoj voćki, a glavni zadatak usmjeren je na otкуп poljoprivrednih proizvoda. Otкупljeno je oko 75 vagona vina i distribuirano u unutrašnjost. Na kraju su mi kazali: »Pomažemo mnoge organizacije i ustanove, ali što je najvažnije — cijelo selo učlanjeno je u zadrugu.«

Uspio sam zabilježiti još neke detalje, kao kritiku na rad kulturno-umjetničkog društva, »Partizana«, teškoće oko gradnje vinarskog podruma, nedovoljan interes roditelja za osmogodišnje školovanje svoje djece i td.

Milan Mudronja

Vodice: Obala

Uređenje sela Putičanje
Inicijativa mještana

Nedavno je u selu Putičanje, općine Tjesno, sazvan masovni sastanak na inicijativu Mjesnog odbora SSRN. Na sastanku se diskutiralo o nekim komunalnim problemima. Posebna pažnja poklonjena je pitanju elektrificiranja sela, pa je u tu svrhu izabran odbor od 6 članova. U sabirnoj akciji sakupljeno je više od 100.000 dinara. Bilo je riječi i o popravku puta, koji radovi su već u toku. Na tim radovima omladina je aktivno učestvovala. Nije zapostavljen ni kulturno-prosvjetni rad. Osnovana je dramska grupa, koja je već počela sa radom, a uređena je i čitaonica. U toj akciji mještani su našli na malu podršku kod poljoprivredne zadruge, koja bi ubuduće tre-

bala pružiti veću pomoć, posebno kad je riječ o uređenju sela. (A. S.)

Komunalni radovi na
dnevnom redu

Na godišnjoj konferenciji SSRN u Rakovu selu u centru pažnje bili su komunalni radovi i elektrifikacija. Prošlogodišnja aktivnost bila je u cijelosti slaba, no diskusija je pokazala da će aktivnost članova ove organizacije biti ubuduće jača. Radovi na popravku i proširenju puteva već su u toku, a uskoro će se započeti sa kopanjem jama za električne stupove, kao i na dovršenju trafostanice.

R, Rak

Iz zemlje i svijeta

PREDSJEDNIK TITO PRIMIO KINESKU DELEGACIJU — Predsjednik Republike Josip Broz Tito primio je članove kineske parlamentarne delegacije koja je završila zvaničan posjet Jugoslaviji. Predsjednik Tito zadržao se s članovima delegacije u dužem srdačnom razgovoru.

SJEDNICA PREDSJEDNIŠTVA GLAVNOG ODBORA SSRNH — Predsjedništvo Glavnog odbora SSNR Hrvatske održalo je sjednicu na kojoj se raspravljalo o društvenom planu Republike za ovu godinu i proslavi Dana žena 8. marta.

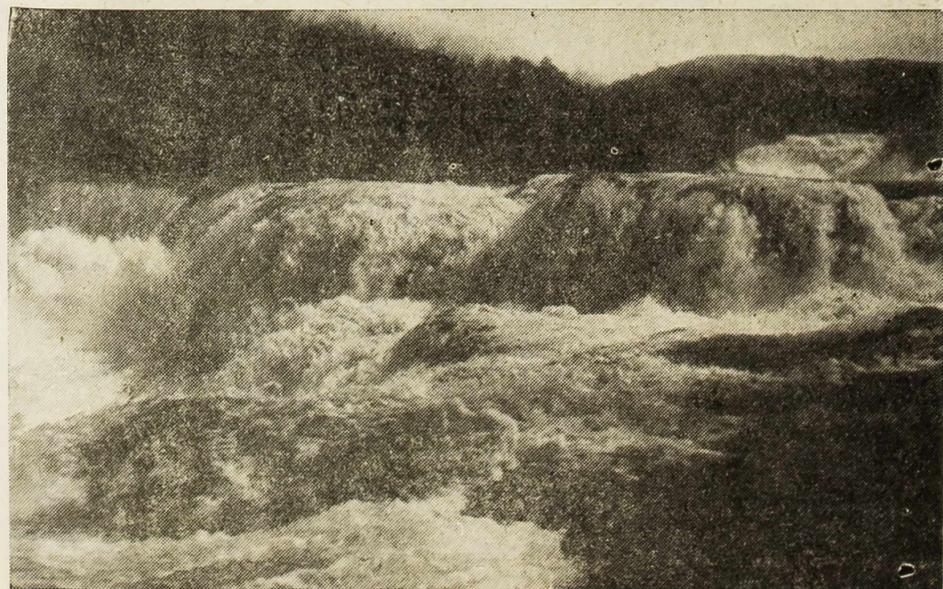
»TREĆI MAJ« IZGRADIT ĆE 30 NOVIH BRODOVA — Nedavno je brodograđilište »Treći maj« u Rijeci zaključilo izgradnju dva tankera po 25.000 tona za jednog engleskog brodovlasnika. Time se broj naručeni brodova, koji će biti završeni do kraja 1961. godine, popeo na 30 plovih jedinica. Uprava poduzeća sada vodi pregovore za izgradnju tankera i od 32.000 tona nosivosti.

U ALŽIRU OPEŠ GENERALNI ŠTRAJK — Ponovo je proglašen opći štrajk cjelokupnog alžirskog stanovništva. Štrajk je pokrenut na poziv Alžirskog fronta nacionalnog oslobođenja s ciljem da u trenutku, kada pred Političkim komitetom počinje alžirska debata — označi volju 8 milijuna stanovnika kao slobodni građani u nezavisnoj zemlji.

U PROLJEĆE SASTANAK TROJICE ZAPADNIH PREMIJERA — Kako se očekuje u mjerodavnim američkim krugovima, idući sastanak između predsjednika Eisenhowera i premijera Velike Britanije i Francuske održat će se na otoku Bermudi. Sastanak je predviđen za iduće proljeće.

ČIŠĆENJE KANALA DOBRO NA PREDUJE — U sjedištu Ujedinjenih naroda izdano je saopćenje za brodovi uskoro proći kroz Sueski kanal i da se radovi na čišćenju uspješno odvijaju. Predviđa se da trajati do svibnja. Među ostalim i plovna dizalica »Veli Jože«.

OSUDE I ATENTATI NA CIPRU — Sud u Nikoziji osudio je jednog ciparskog Grka na doživotni zatvor zbog nošenja oružja. U glavnom gradu Cipra nepoznate osobe bacile su nedavno pet bombi. Izgleda da su bombe bile bačene na vojna patrolna kola, ali nikakova šteta nije proukrokovana.

Gdje utrošiti sredstva za poljoprivredu u ovoj godini

RAZGOVOR SARADNIKA »SER VISA ZA LOKALNU ŠTAMPU« SA DRAGOSLAVOM MUTAPOVIĆEM, SEKRETAROM ZA POLJOPRIVREDU I ŠUMARSTVO SAVEZNOG IZVRŠNOG VIJEĆA

Na decembarskom zasjedanju Savezne narodne skupštine, u diskusiji o ekonomskoj politici, konstatirano je, između ostalog, da prošle godine nisu iskorišćena raspoloživa financijska sredstva za unapređenje poljoprivrede. Pošto su za ovu godinu poljoprivredi dodijeljena znatna sredstva, veća nego ma koje od proteklih godina, aktualno je pitanje njihove racionalne upotrebe. Naš saradnik razgovarao je o tome sa Dragoslavom Mutapovićem, sekretarom za poljoprivredu i šumarstvo Saveznog izvršnog vijeća, koji je dao odgovore na postavljena pitanja.

— Šta po vašem mišljenju treba poduzeti da u ovoj godini raspoloživa sredstva za investicije u poljoprivredi budu potpunije korišćena?

— Mišljenja sam, prije svega, odgovorio je Mutapović, da bi trebalo mnogo ozbiljnije prići pripremama za izvršavanje investicija u poljoprivredi od strane komunalnih, zadružnih saveza, saveza vodnih zajednica, kao i Udruženja poljoprivrednih dobara. Mišlim da, u prvom redu, na izradu propisane dokumentacije (investicionih elaborata), jer su kapaciteti projektnih organizacija nedovoljni, a pomenuti organi nemaju organiziranih servisa i niti biroa za usluge ove vrste.

Posebnu pažnju trebalo bi obratiti na što precizniju izradu investicionih elaborata koji su često slabo obrađeni, površni, nedovoljni i nepotpuni, što dovodi do odbijanja od strane banke i usporava dobijanje kredita.

Nužno je zvatim da se narodni odbori više zainteresiraju za investicije u poljoprivredi, jer je praksa pokazala da se oni orijentiraju uglavnom na investicije u industriji, s obzirom da je priliv sredstava u njihove fondove i budžete daleko veći od industrije nego iz poljoprivrede. Iz ovih razloga veliki broj investitora iz poljoprivrede nije mogao dobiti osiguranje ili pak garantne iznose koji se po pravilu daju iz vlastitih odnosno kotarskih investicionih fondova.

Najzad, trebalo bi mnogo efikasnije organizirati radilišta, kako ona u režiji, tako i ona koja poduzimaju građevinska poduzeća. Česta je pojava, naročito kod melioracionih radova, da se radovi nestručno i pogrešno izvode, pa se poslije popravljaju.

— Da bi investiranje u poljoprivredu dalo korisne rezultate naša bi trebalo prvenstveno ulagati financijska sredstva u ovoj godini?

— Efekat ulaganja prema obliku investicija osjeća se u raznim ra-

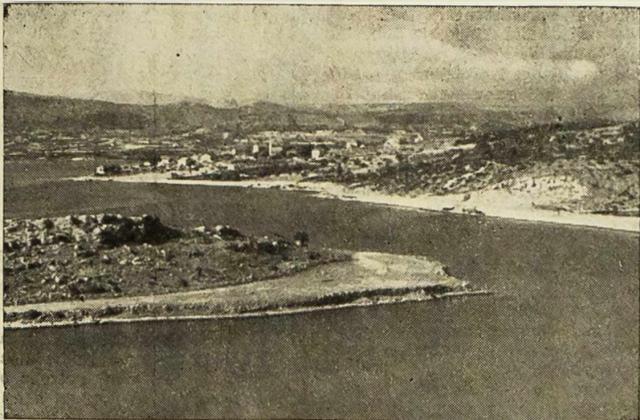
kovima. Tako, na primjer, investicije za mehanizaciju i stoku donose koristi odmah poslije ulaganja za melioracije i vinograde — poslije tri godine, za voćarstvo — poslije pet godina. S druge strane, mogućnost ulaganja u jedan oblik investicija katkada je uslovljena prethodnim investiranjem u druge oblike. Najbolji primjer za to su ulaganja u melioracije. Stoga se pri orijentaciji na što brže efekte i ocjeni sprovođenja te orijentacije mora imati u vidu kompleksna problematika investiranja.

U uslovima ograničenog obma-

vanja osigurat će se za radove na regulaciji rijeke i obranu od poplava 2100 milijuna dinara.

Republička i lokalna sredstva u iznosu od oko 4500 milijuna dinara bit će također uložena u ove svrhe.

Neposredno povećanje proizvodnje treba da osigura ulaganje u mehanizaciju, hemizaciju, semenarstvo i stoku. Za opremanje mehanizacijom socijalističkih gazdinstava (poljoprivrednih dobara, zemljoradničkih zadruga, ekonomija) predviđa se iz Općeg investicionog fonda iznos od 7500 milijuna dinara. Tu se radi o krupnim poljoprivrednim mašinama, transportnim sredstvima, objektima za smještaj mehanizacije i tome slično.

Motiv iz Jadrtoveca

raspoloživih sredstava za investiranje u poljoprivredu važan element za ostvarenje što bržeg i većeg efekta predstavlja koncentracija investicije i primjene tehničkih mjera na ona područja i ona poljoprivredna gazdinstva od kojih se mogu očekivati takvi efekti u proizvodnji.

Situacija u pogledu investicija u jugoslavensku poljoprivredu u 1957. godini upravo je takva. Ukupna raspoloživa sredstva iznose 37 milijardi dinara, što je za oko 28% više u odnosu na 1956. godinu, ali je i to još nedovoljno za pokrivenje mnogih potreba.

Radi postizanja stabilizirane poljoprivredne proizvodnje i osiguranja maksimalnog efekta drugih ulaganja predviđena su značajna sredstva za melioracije. U tu svrhu dodijelit će se iz Općeg investicionog fonda do 9500 milijuna Din. Ova sredstva namijenjena su za rekonstrukciju sistema odvodnjavanja, kanala Dunav — Tisa — Dunav i navodnjavanje.

Pored toga iz Saveznog fonda

Iz Općeg investicionog fonda predviđa se 4400 milijuna dinara za ostale namjene u poljoprivredi, (objekti i oprema za sortiranje, doradu i preradu poljoprivrednih proizvoda, izgradnja skladišta za ove proizvode, podizanje zasada, uređenje pašnjaka, nabavka stoke, unapređenje službi u oblasti poljoprivrede).

Za rješavanje potreba lokalnih razmjera i potreba pojedinih poljoprivrednih organizacija stajat će na raspoložuju sredstava lokalnih kreditnih fondova od oko 5300 milijuna dinara, kao i oko 6000 milijuna dinara vlastitih sredstava poljoprivrednih organizacija namjenjenih za investicije.

Konačno, važan momenat za osiguranje bržeg efekta investicionih ulaganja u poljoprivredu u ovoj godini predstavlja izmjena strukture investicija. Dok su nekada, uzeto u cjelini, građevne učestvovale i do 80% u strukturi investicija, sada je njihovo učešće svedeno na ispod 30%, uz povećanje učešća opreme stoke, melioracija i t. d. (S. S.)

17

Svi krenuše za njim u razmaku, koja se izbočilo u fratarsko groblje, a ulazak je u nju iz oltara sv. Jerolima, prvoga s desne strane vođe.

Svud naokolo bjehu starinske skrinske od orahovine, pune crkvenih stvari i haljina; skrinske bijahu objijene i ispremetane, a dvije klupe iz crkve dovučene pod jedini prozorak, koji bijaše razjapljen.

— Ma kako je ovo moglo učiniti, ako boga znaš! viknu Blitvar.

— Lipo i mudro! veli Vrtirep. Tri, četiri čovika s polugama potkopali pragove, pa i obalili; jer da su razvrdali rešetke, tribalo bi im dva puta više vremena. Vidi se, da je sve u naprtdak znalo i proćinilo, kako će, jer se zid s ove strane mrvi ka' krv, a ne valja i japo, ni kamen . . .

Blitvar se pope na klupe i promoli glavu kroz otvor.

— Jest, Isukrsta mi, ka' što ti kažeš! . . . Jevo rešetke cile cilate, i tri se praga drže zajedno, a četvrti je na dvi pole . . .

— A ima li tragova? Da im nije što ispalo tu? pitaju.

— Ne vidu ništa!

— Jevo vidu ja! reče Tetka, sagnuvši se pod klupe, očekle diže jednu lulu . . . Jevo gledajte!

Rješe drvena simsija vrlo lijepo išarana, privezana mjedenom vericom o krivi kamši.

— Deliska lula, brate! . . . Ka' ajdučka. Iz ovaki' ne puše »naše gube«! veli Vrtirep. Ali, jopet ne valja gubiti obraz rkačima! . . .

— Dosta, čoviče, dosta! prekrši ga Tetka . . . Ajmo da brzo prigledamo, pa ćemo učiniti da se ovo zaziđe bubuljima i crkvu ćemo zapečatiti, dok dođe komišijun. Ajmo, braćo, jer mi je jad ovdenuk biti . . .

Vratuše se u crkvu, pak zaredaše da pregledaju ostale oltare.

Sv. tome Jerolimu bješe također diglo krunu i oltarjake i kandilo ispred njega, ali ga nije nagrdilo.

— Imali su, galijoti, rišpeta, jer je bradat ka' kakav njihov kaludjer! promrmlja Vrtirep.

Odatie se primakoše k oltaru sv. Vikentija Perejra, kojega bezbožnici bjehu zamazali. Tako isto i sv. Roka, što liječi gomilu kužne čeljadi. S druge strane, na prvome oltaru, sv. Brnard kleči na jednom humku i raširio ruke. S kraj na kraj platna; koliko bješe široko, rasteglo mu ugljenom brke, te bjehu dulji no on. Ni fratri se ne mogoše uzdržati od smijeha.

— Ma, viru im njiovu, kako su imali vremena igrati se joste! . . . reči će neki.

— To je prilika, da su još s večera ušli! veli Tetka.

Sv. Dominiku, koji drži u ruci granu pome, napravilo saruk oko probijane glave i omrčilo mu nos. Najposlije Hristoforu, koji nosi na plećima golo dijete Hrista, omrčilo stegna i između stegana. Grdilo. Na sve strane grdilo!

Kako je Pjevalica izliječio fra-Brnu

Smućeni podoše u trpezariju, gdje im Balegan iznese graha i suhe ribe.

— Evalaj ti ga, Grgo! . . . Jopet ti misliš na svoj posa . . . a tako i triba!

— A što će se, duovnici. de! Sve je volja božja! Njegova je volja da čovik ide doklenka je živ . . . Ali, virujete mi, ovo mi je ponilo deset godina života! . . . Ja sam bija izvan sebeko jutroske, a još je niko imat' duše da mi udara glavom o zid! . . . Duvalo poče jako kašljati.

— Ta-ako! Deset godina, veliš? Taako! Ja bi pristia i na petnajst za meneka . . .

— Ne bojim ti se ja, Brne, za to . . . Nisi ti baš primaka srca . . . onaj . . . jesi na prvi ma', ali te brzo prode! Ali menika je punta ovdinak, i ostate, dokle se ne izularim! — pokazja Blitvar na srce.

— Ne bojim vam se ja obama za to! Prikuzoćete i ovo i grde. Nego se čuvajte oba da vam . . . krk! . . . da vam žila ne prsne, ka onome, jer ste tusti i tilesine. S toga bi bolje da postite po starinsku, da postite sve do uskrša! kaže im Vrtirep.

— Prodimo se šale! . . . Prodimo se zadiavanja na ovi crni dan! . . . Taako! . . . Je li ikada vaki dan osvanuja u kući sv. Frane? . . .

— Jest, virama, i grdi' bivalo' onda, kad su Turci bisnili po našim krajevima . . .

— Bivalo je, može biti, grdi' fratrima, ali ni onda nije nikad svetac naš obrkatija i očorija! . . . E, platili, da bog da, platili naši iskapanici! . . .

Trtak dopade.

— Jeto i splava i dva broda! Već su se primakli i puni su svitine! . . .

— Dobro je i to u ovlikom zlu! reče Vrtirep, krenuvši prvi . . . A da nisam se nada, valaj, ni njima . . . Biće zapeli o rakite, prije slapova . . .

— Ama, ja ne bi' pušta' puna puka amoka . . . barem za danas . . .

— To će urediti fra Jakov, ne mislite! . . . Di je on, tu je red! opazi Trtak.

Bješe vjetar utolio.

Srdar i Bakonja i s njima desetak prikovodana bijahu u splavu, koji su drugi vukli konopima, jer vesla bjehu lupeži potopili. Dva brodića, puna čeljadi, privezaše za splav.

— Sve sam razumija i znam! viknu Srdar braći. Ništa mi ne govorite, ni riči jedne . . .

— Dobro, ali na što će ovliki narod? obrnu talijanski Vrtirep . . . Znaš, ja bi da ostanu ovi što su s tobom, a oni u brodićima neka se vrnju! . . .

— Kako god znaš i očes! . . . Vidiš li, da ne mogu na nogu stojati, ni očima gledati? . . . A biće još dobro, ako kožom ne platim! . . .

Zaista bješe čovjek kao da je deset godina tamnovao. On se uputi lagano k manastiru.

Za njim se izvuče Bakonja, pa Škeljo. Oba se jedva na nogu držahu.

Opet nastade i potraja metež, pak se razidoše. Fratri otiđoše da se odmore; vozari i nekolicina s njima ostaše da čekaju ljekara i sude, a ostale sluge i seljaci u madupnicu.

Bakonja je nekoliko puta opočivao do čelije.

Dočeka ga stric:

— Taako! nesričo, božjače, gubo, izrode, magare od magareta . . .

Bakonja, ne hajuci već ni za što, dohvati sud pak se nali vode, pak se svučje go i purebuče suhe haljine.

— Taako, bezobrazniče . . . prida mnom da se

svlačiš, je li! . . . Šta bi ja još dočeka' kad bi te trpija? . . . Ali je ovo posljednji razgovor među namika, zato ne ču te ni prstom dotaci . . . Posljednji je ovo razgovor među nami, viruj ti fra-Brni, a u fra-Brni nisu dvi riči! . . . Sutra zorom neka te vrag nosi, otkuđ te donija! . . . Ti da mi se junačiš! . . . Ti da na konju pripivaš Krku! . . . Gubo od gube! Gubo od gube! . . . Ugleda' se momak na onoga matitova! . . . A bija bi isti on, upljunuti on! . . . Krasan misnik, valaj! . . . Ali ne će toga biti, nego ćeš koze pasti! . . .

Čaše i dalje fra Brne, no Bakonja leži i zaspa onaj čas, te stricu ne osta drugo no lupnu svojim vratima, pa leže i on.

U zamrač probudi se Načvar nešto voljeniji; diže se i otvori vrata, pak se primakoše k sinovcu; gledao je i gledao lepop klapca, koji je u snu bio zgodniji; najposlije gurnu ga lagano nogom.

— Diži se, Ive! . . . Ustani, moje dite i donesi vode! . . .

Bakonja, jako začuden, pođe. — Činilo mu se, da je protekla godina, a ne jedan dan, otkađ je u oltarjaci put hodio na česmu činilo mu se, da se on prometnuo u neko drugo čeljade, i da se sve c-o njega skroz izmijenilo; da je manastir mnogo manji, a tako isto i crkva; da je voda oko ostrvca široka kao more, i da se oko vode, svud naokolo, nalaze neki divovi, od kojih strpe čak i sveci u crkvi, kojima ni sv. Frane ne može ništa, no im dopušta, da mu oko iskopaju. Obuze ga velika tu-ga i strah, i vjera mu se pomjeri, te ne znadijaše, kome da se moli, pošto ne bješe navikao da se obrće pravce k bogu; plačući gorko, zaželi smrt, prijeku, nevidovnu smrt, koja bi ga jednim mahom makla iskraj zlih ljudi, iskraj nejakih svetaca, koji nijesu kadri ni sebe odbraniti, a kamo li će njega! . . . Ali domalo obuzeše ga drukčiji osjećaji; razali mu se nešto na manastirske svetilje, na Franu, Jerolima, Vicenca, Perejra, Roka, Brnarada, Dominika i Hristofora; vidi ih poništene, pa mu se razali, pa bi htio da ih utješi, jer mu se toga maha činjaše, da je nad njima . . . Pa onda se prepade od te pomisli i stade se busati u grudi, jer mu se prizrije, da su sveci strašniji onako nakaženi i da su mogućniji, nego li što bijahu prije . . .

»Oni su se pritajali, pa čekaju vreme, kad se niko ne bude već nad' osveti, da udare iz nebu'a na prokletnike!« sinu mu kroz pamet i krv mu za-plamti od bjesnila, te stisnu šaku i zaškrguta zubima . . . Sad gleda sebe u vratarskim mantijama na pomannu konju, sa golom sabljom u ruci; za njim se slegao vas kršćanluk, koliko ga je od mora do Kozjaka i Velebita, sve, brate, po izbor momci, konjici i pješaci. Bakonjin konj kao i da ne stade na zemlju, no kao munja oblijeće tu silnu vojsku, a on na njemu, držeći u lijevoj ruci krst, u desnoj dordu, sokoli ljute ratnike, pak pred svima pregazi neki dug most, za neke široke vode i stani se u neku prostranu ravan. Tu sad najprije uredi vojsku, pa pod šatorom očati svetu misu, kao što

nekada činjahu fra Ivan Kapištran i Šurić don Stipan, prije nego bi na Turke juršali. (Pisme o tim dvama junacima, kako ih je spivao fra Kačić, slušao je Bakonja više puta od Lisa.) Zatim vojvoda Bakonja opet pojaha Dora od megdana, i krenuo pred svojima da traži divove. Idu, idu preko širine, sve tutnji pusto polje pod njima. Kad bjehu odmakli podosta, sjeti se vojvoda, da je i fra Srdarina među vojnicima, da ga stade tražiti, i kad ga nade, izljubi se s njim, i s mjesta ga postavi za glavara lijevome krilu, a brata Skemba metnu na kraj desnoga, a sam pred svima. Pa onda sila šenu zornije, te stade polja viša jeke; ali nakon pomajnjeg razmaka, no prede, ugledaše visoke planine i pod njima strašne divove, koji bjehu razvili bojna krila, da se jedva mogu pregledati. Tada malaksa srčanost vojnicima, pa i vojvodji. On stade i ustavi vojsku, pa strašnim glasom iščati tropar svetome Franju najprije, pa svojem smemorici manastirskih svetaca; što je dalje čatio, to mu je glas bivao jači, pa najposlije postade kao glas groma, te se i samome vojvodji koža žežila. (Svih 7 tropara bješe naučio napamet već prve godine.) Kad svrši molitve, gledajući put neba, obrnu se k neprijateljima, ali tamo mjesto džinova. Bukovičke gole i raskalašeni Kotarani! . . . Tad se povratr srčanost vojvodji, te viknu: »Jurš na kračine!« pogna konju u sav trk, a svi ostali za njim . . . A krači pleći daše, i bježati staše! . . . Bože mili, što se od njih čini! . . . Kršćanluk ih sječe, gazi, kuće im i crkve ruši i spaljuje, vješa im kaludere, za bradine! . . . Stade clik kračke dječurlije, stade pomaganja ženskih glava, stade graja i treska na sve strane, — a Eakonja da se rastoje od miline . . .

Vračajući se sa česme, gdje su se ljudi skupili pred madupnicom i gledaju put voza. Pogleda i on, al' otuda idu četiri lacmanina na kojima i pored njima Dundak i Patak. Kad se lacmani primakoše, seljaci i sluge poskidaše kape. Bakonji uzavri, jer je mrzio kaputlije, bez razlike vjere, kao što ih mrze svi dalmatinski težaci. »Valaj i' ne bi čeka' gologlav, pa da su četiri pretura!« reče ljutito Bakonja Baleganu, s kojim se sreće.

— Jedan jest pretur! veli kuvar.

Bakonja smignu ramenima pa uđe, ali, kako strica ne zateče u čeliji, istrča pred manastir.

Gospoda bjehu već odjahali. Mlađi se načetalu oko njih. Bakonja prihvati jednu kožnju torbicu, koju mu pružio neki škrt uskogača, živolazan, oštre ride bradice i dosta mlad i prikladan — koliko se vidilo kroza suton.

— Ko je ova jarčija? zapita Dundaka.

— A ovo je gospodin likar, ja! odgovori glasovito vozar, pak nadostavi šapatom: — čini mi se, da je rkačina, a čini mi joste, da mu nije mrža kapljica nego menika, jer mu je nos ka' paprika.

— Likar! ponovi u sebi Bakonja. Dakle je crkla ona stara bradata koza, što smo je srili prikolanik! . . .

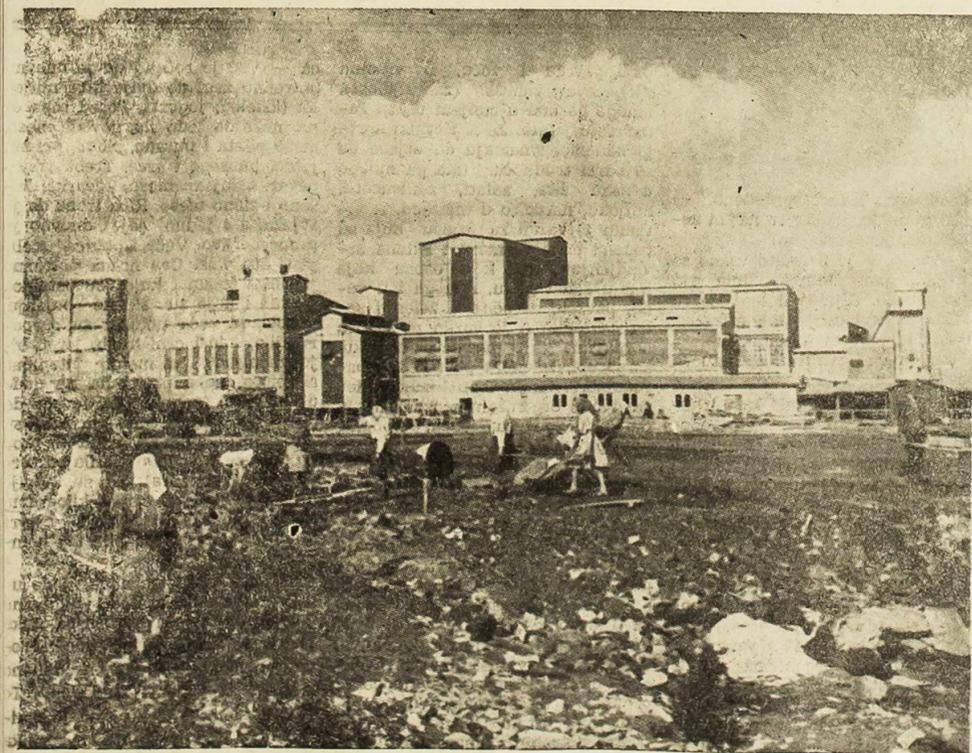
Gospoda »zaprkelaše«, razgledajući manastir, pa u neke udaraše u grohotan smijeh.

— A ko je pretur, a Dundac?

— Jeno ona baba! odgovori vozar, pokazujući prstom nekoga bezbrkoga i pristara čačura, plosnata lica i kratka nosa.

— A ko je ona guba . . . onaj kulješa pogureni, bez vrata, a pod nosom mu deset dlaka?

(Nastavit će se)

Pogled na Tvornicu glinice i aluminija u Lozovcu

I on im se pridružio

(Svršetak)

Sav se stresu i naježur, od neke nepoznate opasnosti kojoj je izložen, a ne zna još uzrok, ni o čemu. Ipak stisnu još jače zube da izdrži u plivačkom dvoboju s burjom, talasima i morskim strujom. U to se spotalakne lijevom nogom o nešto tvrdo na morskome dnu.

«Gle, pa ja sam već tu» — začudi se, kad malo zatim i rukama dodirnu plivačak uz obalu Zminjaka. Sav sretan duboko uzdahnu, diže se na kamenitu obalu, preskoči visoki kameni zid i uskoči u vinograd staroga Paroka.

Teško je koračao, a kad je pokušao potrcati s težinom da se ma koliko zagrje, vidje kako mu hlače i kratki kaputić nekoliko čudno stoje. Htio je presaviti ruku u laktu, ali u tome je bio — na neobjašnjiv način spriječen. Kad je opipao hlače zapazi da to nije više na njemu odijelo, već neka tvrda, okotnjela masa, koja mu smeta pri hodanju.

«Vidi, bogati, poledilo se!» — izvede kratak zaključak i krene dalje.

Plivački i uski moreuz između Zminjaka i Radelja lako je preplivao i sad je napredovao sjeveroistočnom stranom Radelja praćen urličima obijesne bure i mi-

zavjeri, kako im ne će pasti u šake tek tako. Bura je opet, sa svakim novim talasom, koga je savladivao, zabijala ledene iglice u lice, čelo i krvavu ranu na vrh glave. On ništa nije osjećao. Plivao je uz inat onih što su ga progonili. Čak se i radovao tome, kako im je umakao:

«Skočite, ako hoćete i ako smijete, za mnomo... u naše more... i dođe mu da se nasmije od sveg srca, veselo, ludo. «Ne, vi to nikada ne ćete učiniti, jer ne smijete, jer se bojite, jer ste kukavice...»

Jedva je završio sa svojim monologom i baš je pokušao duboko uzdahnuti što više svježeg zraka, kad ga jedan velik talas s bijelom krunom, na svom vrhu, zapljusnu i on se zagrcnu, dobrobrano se napivši hladne, slane tekućine. U tom trenutku gotovo je izgubio svijest, a kad se malo povratio i pogledao što se sve to s njim dešava, najednom oko njega sve zaigra u nekoj čarobnoj, blještavoj svjetlosti. Učini mu se, kako to on nije više u moru, nego u nekoj začaranoj ogromnoj šumi, u kojoj je naišao — kao i mali Ivica i Marića iz priče — na nekog čaroban dvorac, kome su zidovi i krov od slatkisa, a vrata prozorni od velikih tabli čokolada. Sjeti se svoga starog učitelja od koga

bura snažnim zamasa nosila sobom, igrajući se s njima, on pod tim svojim crvenim i krvavim nogama zapazi neke krijesnice, kojima nije znao porijeklo. Mislio je da mu se to samo tako čini, ali — kad je istovremeno začuo i neki prodoran zvuk i fijuk tik uz svoje uši, znao je da to netko puca na njega. Kad se bolje osvrnuo oko sebe, opazio je u uvall Velike Arte, koja mu je sad ležala nasuprot, u dubini tamošnje seoske rive crnu siluetu talijanskog patrolnog čamca i neku čudnu cijev na njegovom pramacu iz koje se izvijao mek usijani, svijetleći trač, pravo prema njemu. Potričao je Malom Artom i domaću pa je plivao i posljednju vodu prepreku između Male Arte i Zečioe.

K nama, u logor, u Desetinama, stigao je tog dana oko 8 sati ujutro. Sav prozebao i pozelenio od studeni. Od čuda smo zirnuli kad ga ugledamo kako nam nesigurno koraka prilazi. Nama, koji smo se na dobro odjeveni, oko velike plamsajuće vatre i grijali se, razgovarajući o tome da li da tog dana bude ručak s mesom ili bez njega.

Ustali smo i pošli mu u susret. On nas je gledao nekim čudnim pogledom u kome je bila zmiješama i radost, i bol, i tuga, i

junima veselih sniježnih pahuljica, koje su navaljivale na njega, baš kao da su mu htjele reći, koliko je sve to skupno, što on radi, neshvatljivo i glupo. Ta kako je samo iznuren i umoran! I prozirao je. A te pahuljice, sa svojom nevnom bjelinom, vesele i prpošne, kao da su mu htjele uturiti u glavu, kako će lako izići s njim na kraj. U čemenu staroga Mihe pokušao je da se odmori. Sjelo je u prostor zaštićen od vjetera i snijega i tad mu se učini sve nekako i previše lijepo. Bilo mu je prijatno sjediti na niskom kamenu i slušati muziku pobjesnjele bure u onim krošnjama maslina, koje su cvile i plakale... Do malo pa je njim ovladao neki ugodan osjećaj topline. Zažmur, glava mu klone na grudi i on, kao kroz san, začu majčin glas:

«Stipe, siniko... spavaj, spavaj... odmori se malo...» — Osjeti i toplinu domaćeg ognjišta sa koga su se visoko dizali plameni jezici, a drvo samo što je pucketalo. Na hiljade varnca dizalo se do tamne, čadave tavanice, a mati je — sva brašnjava spremala neki kolač. Osjet — na najednom toliko radostan i lagan, kao perce. Čini mu se: letjeti bi mogao.

Najednom se trgnu, skoči na noge i pritom glavom snažno udara u nisku tavanicu kućice, u koju se sklono, a da pritom nije osjetio ni bol, ni krv, koja ga za čas obilila. Učini mu se da je čuo neki grohot i udar, tu negdje u blizini, kao i neke glasove. Učini mu se, kao da tog trenutka čuje poznat: mu glas Orlanda i svih onih drugih:

«Stupido... stupido...» — «A... a... to su oni!» — pomisli. Ali, ne ćete me imati lopovi, lopovi... — i nagne da bježi ka sjeverozapadu ne obazirući se na visoke zidine, oštro kamenje i gusto gmirle kupina; ne zapazajući da su mu cipele negdje ostale, možda i na morskome dnu; ne osjećajući udarce bure, ni snijega, ni gubitak krvi, koja je za njim — iz ranjavih, bosih nogu i glave — ostavljala trag na čistom, sivom kamenju. Letio je kao bez duše i kad je prišao najširem i najdubljem moreuzu između Radelja i Skoljčica, baci se u more, stisne zube i u sebi se

je čuo ovu priču i dođe mu da se nasmije, jer je nekada vjerovao da je sve to tako. Ta slika čarobnosti i tajanstvenosti, koju je trenutno vidio, trajala je vrlo kratko. Ubrzo je bio na čistu sa saznanjem da ne će moći tako pobjeći snažnom snopu svjetla reflektora «sedmice», koja je naišla na njega.

«I zar da me sad uhvate?» — pomisli, instinktivno zaroni duboko u more i snažno povuče svojim rukama u pravcu u kome je plivao. To ga je spasilo. On je bio jedan od rijetkih pojedinaca u našem selu, koji je mogao reći preći razdaljinu od Novog do Dugog mola. I sad se sjetio toga, kako je stotinu metara znao riniti pod morem kao od šale.

«I sad ću...» — zavjeri se sam sebi i snažno razmahnu rukama jednom, pa još jednom —

U dubokoj škrapi «Skoljčica» zastao je da se odmori i «uhvati malo zraka». Kad se privikao na mrak, koji ga je okruživao, vidio je kako «sedmice» zariče za rti ploveci niz moreuz dalje, ka Murvenjaku. Sav sretan duboko uzdahnu i — iz opreznosti da ga ne bi tko zapazio na kopnu ovog malog otočića — krenu, polako plivajući uz njegovu obalu, a da odmah zatim prepliva i moreuz između njega i Male Arte.

«Sad ćemo lako» — hrabrio je sam sebe. «Još malo pa eto me na Zečici, a to je već kopno, to su Medrave. Tamo su partizani i — sloboda! A tade Talijani, ehaj... hvatajte me!»

I nehajno, baš kao da se šeće malenim seoskim šetalištem, kretao se na posljednjoj etapi svog tegobnog puta. Tamo na istoku nebo, zastrto i dalje oblacima, kao da je počelo blijediti.

«Ujak Luka sad bi rekao da to sviće zor!» — sjeti se najednom staroga ujaka i njegove meteorologije. Iza jedne kamene gomile zastade da predašn, jer je s e više osjećao potrebu da se malo odmori. Jedva se držao na nogama, čija su sropala bila crvena od studeni i krvi, koja ih je obijala. I kao da su natekla.

«Kakve su mi to noge?» — reče poluglasno, kad ih zapazi. I kad je htio da krene i u posljednji jurit prema buri i rijetkim pahuljicama snijega, koje je

neizvjesnost. Drhteći tijelom, poput pruta na vjetru, nesigurnim glasom nam se obrati:

— Drugovi... da li me primete? Zastao je, kao da očekuje naš odgovor, a onda pada — tu pred svima nama — licem na zemlju. Priskočil smo, presvukli ga u buho odjelo, previli mu mnogobrojne rane i ogrebotine i dok su ga drugovi držali, nastojeći ga privesti svijesti, drugarica Luca kroz plač je govorila:

— Jadni Stipe, jadni Stipe... A kad je kroz desetak dana, svjež i odmoran, s puškomitraljezom na ramenu, krenuo s jednom grupom drugova u partizane, kuvar Mrte je uvjerljivo, s visoka, kao da nam svima žel očitati potrebnu lekciju, govorio:

— Jeste li ga v.djeli, a? A nije bio ni organiziran.

G. Jakovčev

Savjeti stručnjaka

Ishrana trudne žene

Pravilna ishrana žene za vrijeme trudnoće ima veliku važnost, a isto tako za normalan tok porođaja, a i za zdravlje djeteta i bolje dojenje. Evo koje su materije potrebne ženi za vrijeme trudnoće

1. Bjelančevine grade tkiva mišića, žlijezda, krvnih čelija, hormona i t. d. U trudnoći; plod, posteljicu, ovojke, plodovu vodu. Bjelančevina ima u mlijeku, jajima i mesu. Normalno na 1 kg težine treba 1 gr bjelančevina. U trudnoći treba dvostruko 85—120 gr dnevno ili, prostije rečeno, trudnoj ženi treba dnevno oko 2 litra mlijeka, 1—2 jaja i oko 125 grama čistog mesa.

2. Mineralne soli — Kalcijum i fosfor su naročito važni za ishranu trudne žene i ploda. Dijete koje se rodi sa nedostatkom tih soli bit će rahično i imat će loše zube. Ishrana koja oskudijeva sa kalcijumom i fosforom dovodi kod trudnih žena do nemira, nesanicke, bolova u mišićima kao i karlici i u ledima. Kalcijuma i fosfora ima dosta u mlijeku, siru i voću. Trudna žena treba da pije oko 2 litre mli-

kultura - prosvjeta - kultura

Rad pedagoškog centra

Stručno usavršavanje prosvjetnih radnika

Pedagoški centar u Šibeniku već ove škol. god. 1956—57. otpočeo je sa stalnim i sistematskim radom na stručnom usavršavanju prosvjetnih radnika kotara Šibenika, te je za vrijeme ovogodišnjih ferija održao dvanaestodnevno seminar za biologiju-kemiju i za fiziku. Interes polaznika za seminar bio je velik, a značajno je što se prijavljivanje vršilo na principu dobrovoljnosti.

Prema važnosti i potrebama na ovim seminarima obrađivani su predmeti fizika i kemija-biologija, kako bi se polaznici detaljnije upoznali s osnovnim načelima plana i programa navedenih predmeta u budućoj reformiranoj osmogodišnjoj školi, te upoznali nastavni proces i najosnovnija sredstva za pravilno izvođenje pomenute nastave, a ujedno i osvjegli predmetno znanje koje posjeduju. Seminaru je prisustvovalo 38 prosvjetnih radnika, koliko je dopuštao ograničeni kapacitet. Predavači su bili nastavnici i profesori gradskih škola za dotične predmete, koji nisu žalili ni truda ni vremena da polaznicima kroz ove seminare dadu što više u pogledu same građe, novih oblika rada, pozitivnih iskustava i njihovog dosadnjeg rada i dr. Na seminaru su bili zastupljeni najpogodniji oblici rada: uz kraća predavanja, laboratorijski rad, konsultacije sa polaznicima seminara, korištenje Dia-filma, prikazivanje nastavnih filmova i dr.

Prema izvršenom anketiranju polaznika vidljivo je, da su ovi seminary postigli svoju svrhu. Iako je vrijeme bilo veoma kratko, a materijal opsežan, polaznici su u glavnom upoznali sa zadacima, ulogom, sadržajem, programom, metodama rada i sredstvima za pojedini predmet obrađen na seminaru, a naročito sa pozicijom odgovornog djelovanja i programskih načela naše buduće škole. Seminarški rad uz laboratorijski je dosljedno proveden i ostao će nadalje osnovni oblik rada, pred polaznicima postavlja veće zahtjeve interesa, aktivnosti i individualnog rada. Polaznici su upoznati sa svim nastavnim sredstvima do kojih se može doći nabavom ili izradom, kao što su upoznati i sa priručnom literaturom.

Slobodno vrijeme koristili su za razgledavanje grada, kulturno-historijskih mjesta i spomenika i posjete kazalištu. Izvršene su i naučne ekskurzije i posjete Tvornici glinice i aluminioma Lozovac, Tvornici lakih metala «Boris Kidrič» i Tvornici elektroda i ferole-

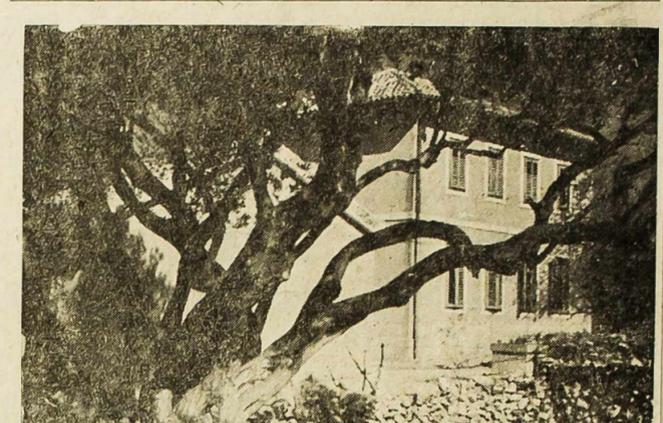
Krležina drama, Uagoniji na kninskoj pozornici

U subotu 9. o. mj. članovi drame Narodnog kazališta iz Šibenika izvest će na pozornici Doma JNA dramu Miroslava Krleža «Uagoniji». To je prvi put da se u Kninu izvodi jedno Krležino dramsko djelo i to iz ciklusa Glembejavih, pa je i razumljivo da u gradu vlada velik interes za ovo gostovanje.

gura. Stručnjaci pomenutih tvornica omogućili su svojim objašnjenjima i naučnim tumačenjima da prosvjetni radnici ovim posjetama prošire svoje znanje, da se upoznajaju sa procesom rada, da prošire tehničke vidike.

U planu je Pedagoškog centra

u Šibeniku organiziranje stalnih seminara tokom školske godine i ljetnih praznika za rad u nastavi maternjeg jezika, stranih jezika, fizičkog i muzičkog odgoja, rada u kombiniranim odjeljenjima i t. d., a sve prema važnosti i stvarnoj potrebi terena.

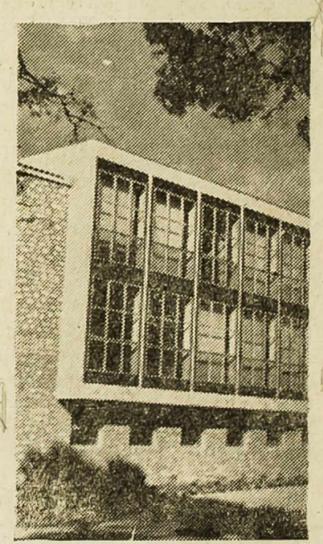

Škola u Podorljaku

Završio radom tečaj za rukovodioce tamburaških zborova

Mnoštvo tamburaških zborova na teritoriju kotara bez rukovodioca istakli su u prvi plan potrebu usposobljavanja ljudi koji bi s njima rukovodili. Da bi se to pitanje, barem donekle, riješilo, Prosvjetna skupština kotara Šibenik u saradnji s Pedagoškim centrom organizirala je za vrijeme ovogodišnjih zimskih praznika tečaj za rukovodioce tamburaških zborova koji je trajao 14 dana. Tečaj je polazio 18 u glavnom prosvjetnih radnika pod rukovodstvom stručnjaka Đuga

Ferde iz Karlovca, koji je upućen u Šibenik od Saveza muzičkih društava NRH. Na tečaju su polaznici dobili uvid u poznavanje svih vrsti tambura, tako da će sad većina od njih biti sposobna da radi s tamburaškim zborom u svom mjestu. Za vrijeme ljeta bit će također organiziran ovakav tečaj koji će trajati mjesec dana, a na kojem će polaznici već održanog tečaja usavršiti svoje znanje, a osim toga biti usposobljeni i novi.

Rad OKUD u Šibeniku

Omladinsko kulturno-umjetničko društvo koje je krajem prošle godine osnovano u Šibeniku na inicijativu Kotarskog komiteta NOH-e, počelo je normalno raditi. Folklorna grupa, pod vodstvom Rajke Žepina, uvježbava narodna kola i igre. Ta grupa će nastupiti zajedno sa tamburaškom sekcijom koju vodi Nikica Grubić. Obje grupe pokazale su dosad dobar napredak, pa će već u toku mjeseca ožujka održati priredbe u okolnim selima.

Dramska sekcija tog društva ima da obavi teži zadatak. Članovi te sekcije uvježbavaju jednu povučenu komediju. Zahvaljujući nastojanju prof. Ive Livakovića pripreme se povoljno odvijaju i u toj sekciji. Članovi pojedinih sekcija pokazali su volju i zalaganje u dosadašnjem radu, i ukoliko nastave takovim radom, društvo će doista odigrati značajnu ulogu u razvijanju kulturnog života u našim selima.

M. Urošević

piru, povrću i voću. D vitaminu sprječava rahitis (zakržljaloš). Mnogo ga ima u ribljem ulju i žumančetu jajeta. Za E vitamin mnogi naučnici smatraju da utječe da se održi trudnoća. Ima ga mnogo u zrnu žita, salati, žumancetu, mlijeku, naročito u maslacu. K vitamin je važan za djecu koja su rođena prije vremena i sklona krvavljenju kao i kod osoba koje imaju slabu jetru. Ima ga i u voću, povrću, naročito u zelenoj salati. Vitamin A je važan za zaštitu očiju. Ima ga u maslacu, mlijeku, šargarepi, zelenom povrću i u paradajzu. Vitamin C štiti zube i desni i čini organizam otpornijim. Ima ga u povrću, voću, šipcima, krompiru...

Hrana za energiju i toplotu tijela — To su masti i ugljeni hidrati. S njihovom upotrebom treba biti opaziv i uvijek se savjetovati sa ljekarom, jer mogu da imaju ozbiljnih posljedica za trudnu ženu. Najvažnija je hrana bogata bjelančevinama, jer se iz njih stvaraju tijelo ploda. Za pravilno stvaranje kostiju treba dosta kalcijuma. Za obnovu krvi potrebno je gvozdene. Vitamin osposobljava čelije organizma da normalno funkcioniraju. Svu ostalu hranu možemo prema potrebi da smanjimo, ako se trudna žena prerano goji.

U kojoj hrani su potrebni sastojci. — Već je rečeno da je dnevno potrebno ženi do dvije litre mlijeka (kiselog, jogurt). Pored toga ona može da jede sir, govede meso, meso pileta i purana, ribu, prženu jetru, bubrege i srce. Treba izbjeći gavatijevsko meso, čvarke, sušeno i slano meso. Riba treba da je svježa, a i jedno jaje dnevno je preporučljivo. Voća i povrća treba jesti što više. Ova hrana potrebna je onim ženama koje su »stalno« gladne i koje su sklone pojenju. Sokovi od voća također su preporučljivi, kao i crni hljeb, jer u bijelom hljebu ima manje vitamina. Naročito treba paziti da ne dođe do zatvora, jer može da dovede do pobačaja. Primjećeno je da su postignuti odlični rezultati kod trudnih žena koje su pale od tvrde stolice (zatvora), ako su u dvije litre vode kuhale četvrt kilograma suhih smokava ili šljivica i četvrt kilograma šećera pa pile taj kompot.

Trudna žena treba da jede umjereno slanu hranu. Alkoholna pića treba izbjegavati, a isto tako manje jesti kolača i slatkisa. Preporučljivo je da se pušenje duhana izostavi za vrijeme trudnoće. To je, uostalom, za ženu koja je ranije pušila rijetka i idealna prilika da duhan sasvim ostavi.

Dr. Aleksa Miranović

Šibenik kroz tjedan

NARODNO KAZALIŠTE

Cetvrtak, 7. II. — O. AJ LIPO KVRAGU — premijera komedije u četiri čina od Branka Matića. Početak u 19,30 sati.

Subota, 9. II. — U AGONJI — gostovanje u Kninu, Početak u 20 sati.

Nedjelja, 10. II. — EDUARDOVA DJECA — repriza komedije od Sauvajona. Početak u 19,30 sati.

KAZALIŠTE LUTAKA

Subota, 9. II. — SKOČICA LOPTICA — predstava za dake I, osmogodišnje škole.

Nedjelja, 10. II. — SNJEGULJICA I 7 PATULJAKA — predstava za građanstvo. Početak predstava u 16 sati.

KINEMATOGRAFI

TESLA: premijera američkog filma — MARIJA VALEVSKA — (do 11. II.)

Gostovanje Jugoslavenske kinoteke — UBOJICA M. — njemački film — (12—13. II.)

Premijera američkog filma u bojama — DOLINA NASILJA — Dodatak: Filmske novosti broj 5. (14—17. II.)

SLOBODA: premijera domaćeg filma — PJSMA SA KUMBARE — Dodatak: Filmske novosti broj 4 (do 7. II.)

Premijera talijanskog filma — VJERNA SJENKA — (8—12. II.) Premijera američkog filma — ŽENE ORKESTRA — (13—17. II.)

DEŽURNE LJEKARNE

Do 9. II. — III. narodna ljekarna Ul. Bratstva i jedinstva.

OD 10. do 13. II. — I. narodna ljekarna — Ul. Božidara Petranovića.

IZ MATIČNIH UREDA

Šibenik

ROĐENI

Francesca, kći Ive i Beatrice Merlak; Vedranka, kći Andrije i Smiljane Jelovčić; Ivanka, kći Grge i Luce Marčić; Goran, sin Roka-Vinka i Marije Musić; Vedrana, kći Srećka i Jerke Grgas-Cice; Zdenka, kći Blaža i Mare Rakić; Rade, sin Ante i Cvite Lučić; Vedrana, kći Petra i Vjere Batinić; Mirjana, kći Bože i Ane Uzelac; Marina, kći Milana i Ivke Brnbota; Nada, kći Mate i Marije Mijić; Mira, kći Ante i Frane Maretić; Branko, sin Vlade i Tone Cigić; Špiro, sin Pere i Cvite Čorkalo; Danka, kći Božidara i Jelene Miljanović; Irena, kći Slavka i Milke Ostović; Nediljka, kći Grge i Marije Banovac; Dane, sin Ante i Stane Mišura; Ante, sin Luka i Milke Ostović; Nediljka, kći Mladenka i Anke Bumbak.

VJENČANI

Glavaš Milivoj, službenik — Delfin Nevenka, službenik; Šizgorić Tome, zemljoradnik — Konti Zorka, domaćica; Bucalo Radivoj, učitelj — Kos Marija, učiteljica; Baltić Božidar, vodnik I. kl. JRM — Novakov Dobrinka, domaćica; Miljković Mile, mornar — Foki Ilonka, domaćica; Grubišić Stipe, radnik — Relja Stana, domaćica i Mikulandra Marko, radnik — Pekarić Marića, domaćica.

UMRLI

Bukić Nikola pok. Stipana, star 72 god.; Vrljić Branko Mitrov, star 5 mj.; Gulin Marko pok. Špiro, star 71 god.; Županović Mate pok. Andrije, star 74 god.; Alviž Ante Josipov, star 1 dan; Kovač Šime pok. Stipe, star 54 god.; Vintetić Dilda, stara 58 god. i Mileta Stanka rod. Guberina, stara 71 god.

Knin

ROĐENI

Milena, kći Milana i Milice Petković; Boško, sin Đurđa i Marije Džepina; Mirjana, kći Milana i Jelke Marjanović; Zdenko, sin Alije i Vukice Hodović; Vasilj, sin Ilje i Milice Cvijanović; Biserka, kći Jove i Anke Brčić; Kata, kći Josipa i Marije Parać; Milena, kći Tatom-Mile i Milke-Zlatke Borić i Desanka, kći Obrada i Save Markoš.

VJENČANI

Knežević Dušan, zidar — Vukmirović Smiljana, radnica; Milić Đurađ, zemljoradnik — Bukurović Milica, domaćica; Nonković Dmiatar, željezničar — Medaković Ilka, domaćica; Gavranović Dušan, poslovođa — Gambiroža Janja, kuharica i Krvavica ing. Mirko, agronom — Medaković Mirjana, domaćica.

UMRLI

Madžibrada Ilija Anonije, star 40 god.; Anić-Čurko Ana ž. Ante stara 79 god.; Borović Stanko pok. Petra, star 82 god. i Ubović Stana ujd. Krstana, stara 70 god.

gradska kronika

Mjere za unapređenje zdravstvene službe

Uskoro će početi djelovanjem patronažna i stalna dežurna služba

U posljednje vrijeme pokrenuto je na širokoj osnovi pitanje unapređenja sadašnje zdravstvene službe na području grada. S tim u vezi donijeti su konkretni prijedlozi, u cilju da bi se zdravstvena služba podigla na viši stepen. Što se tiče patronažne službe, koja dosad gotovo nije ni djelovala, zaključeno je da se ona što prije organizira prema postojećim raspoloživim sredstvima. Za nesmetano djelovanje te službe bit će adaptirane jedne prostorije, osigurati će se potreban stručni kadlar i jedna kola domaće proizvodnje. Patronažna služba djelovat će zasad na teritoriju šibenske općine. Njeno postojanje u znatnoj mjeri osjetit će sela, čije stanovništvo je dosad bilo prisiljeno dolaziti u grad da bi dobilo potrebnu zdravstvenu pomoć.

Nadalje donijet je prijedlog da se pored postojećeg dežurstva po rajonima, organizira stalno dežurstvo liječnika u okviru Doma narodnog zdravlja. Prema tome prijedlogu, koji će u najskorije vrijeme biti proveden u djelo, dežurna liječnička služba, isključivo za hitne slučajeve, vršit će se počam od jednog sata poslije podne do sedam sati ujutro narednog dana. Ta služba bit će podijeljena na dva dijela. Graditi će u razdoblju od jednog sata poslije podne do 8 sati navečer moći dobiti pomoć kod liječnika u Domu narodnog zdravlja, a u noćnoj službi, koja počinje u 8 sati navečer i neprekidno traje do sutradan ujutro, pacijenti će se obračati dežurnom liječniku u njegovom stanu, što će prethodno biti objavljeno preko štampe putem javnog oglasa i po gradskim

ljekarnama. Za potrebe dežurne službe bit će osigurana jedna kola.

Gornji zaključci doneseni su na posljednjem sastanku upravnog odbora Doma narodnog zdravlja u Šibeniku.

Određena lokacija za gradnju nebodera

Kako doznajemo iz Sekretarijata za komunalne poslove NO općine, uskoro će započeti izgradnja još dviju stambenih zgrada s oko 35 stanova. Komanda JRM investirat će gradnju trokatnice u ulici Borisa Kidriča (do sadašnje kuće Stošića). U prizemlju te zgrade predviđene su prostorije za rajonsku zdravstvenu ambulantu. Na uglu ulice Borisa Kidriča i Ive-Lole Ribara (pored zgrade Tafr) Narodni odbor kotara predložio je za svoje službenike četverkatnu zgradu.

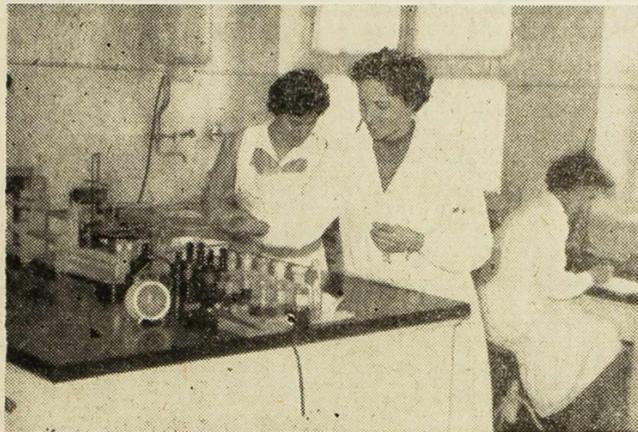
Ovih dana Komanda JRM tražila je od Narodnog odbora općine Šibenik da im se odredi lokacija za gradnju najveće stambene zgrade u Šibeniku koja će imati 9 katova. Lokacija je već izvršena. Zgrada će se podići na prostoru ispred sadašnjih lučkih skladišta.

Nasukao se brod „Krk“

Na pruzi Skradin — Šibenik, u utorak ujutro, prilikom manevriranja, nasukao se u raslinskoj luci brod „Krk“ koji pripada Jadranskoj linijskoj plovidbi. Brod je naišao na pješčano dno. Pricinjena šteta nije velika, pa će brod po svoj prilici biti u toku današnjeg dana izvučen vlastitim strojem. Do nezgode je došlo zbog slabe vidljivosti. Spomenuti brod privremeno saobraća na ovoj pruzi. (M.)

Premijera u Narodnom kazalištu

U četvrtak navečer šibensko Narodno kazalište izvest će novu premijeru — O. AJ LIPO KVRAGU — šibenske šene u 4 dijela od Branka Matića, u režiji Arse Jovanovića, člana Narodnog kazališta iz Zadra. Insencijaciju je priredio Krešimir Katić, akademski slikar iz Zagreba.

U laboratoriju Doma narodnog zdravlja

Sudska kronika

ZA POKUŠAJ UBISTVA - 3 GODINE ZATVORA

Marko Smolčić Stipin iz Putićanja kod Tjersnoga odgovarao je nedavno pred Okružnim sudom u Šibeniku za pokušaj ubistva, koje je izvršio 12. prosinca prošle

godine u općinskoj ambulanti u Tjersnom. On je tom prilikom napao i nožem u vrat ubo Krešu Begića, najmlađi mu težu ozljedu. Sud je stao na stanovište da je Smolčić to izvršio s umišljajem, pa ga osudio na kaznu trajanju od 3 godine strogo zatvora. Na raspravi je utvrđeno da je dan prije događaja došlo između njih do svade i fizičkog obračunavanja, kojom prigodom je Begić udario fiksom u glavu Smolčića i ovaj, u namjeri da mu se osveti, pokušao ga je sutraći u rubiti nožem.

Kažnjeni zbog krađe i nedopuštene trgovine

Kotarski sud u Šibeniku donio je u posljednje vrijeme nekoliko presuda zbog krađe i nedopuštene trgovine. Tako je Buntko Josipa kaznio na dva mjeseca zatvora zbog krađe od oko 100 kg smokava, kojom je izvršio u Tribunj, a Ivana Zaukovića Milka osudio je na jedan mjesec zatvora zbog neovlaštenog vodenja trgovina. On je u razdoblju od 1950. do 1956. godine kupovao i preprodavao nekoliko kola (derdere). Zbog krađe izvjesnih količina bakrenih sabirnica u Tvornici elektroda i ferolegura osuđeni su Đunko Baranović i Nikolin na 1 mjesec i 20 dana, a Petar File Josipov na tri mjeseca zatvora. Ljubica Mikić Tomana kažnjena je sa dva mjeseca zatvora, što je jednom radniku u Tvornici elektroda i ferolegura odnijela ručni sat.

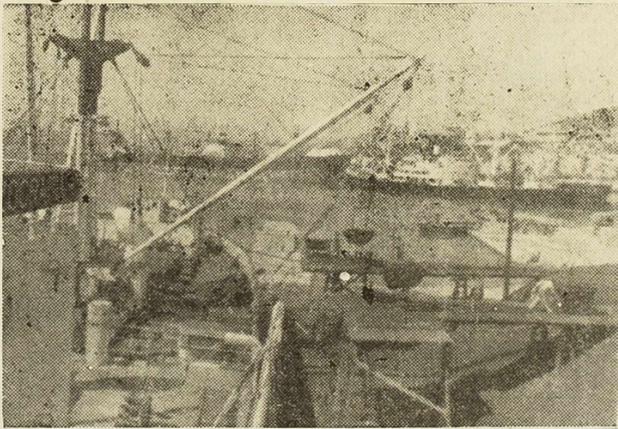
Kretanje brodova

Brod »Makedonija« isplio je za Rangoon s teretom od 250 tona žičanih eksera i 1500 tona betonskog čelika. Talijanski brod »Frument« krcao teret od 2000 tona cinkovog koncentrata te isplio je za Francusku. Brod »Korana« isplio je za Izrael, prethodno ukrcavši izvjesnu količinu sandučnih dijelova. Talijanski brod »Fran« krcao je 1100 tona cinkovog koncentrata i jelo-ve grade, te isplio je za Francusku. Brod »Krk« isplio je sa teretom manje količine drvene grade za luke Bliskog Istoka. Izraelski brod »Nakhshon« isplio je s teretom od 980 m³ bukove jelo-ve grade.

U luci se nalazi brod »Triglava«, koji uz obalu Tvornice elektroda i ferolegura krci izvjesnu količinu rudača. Danas se očekuje dolazak američkog broda »Michael C.« sa teretom pšenice od 10.900 tona.

ZANATSKO-TAPETARSKO-DEKORATERSKA RADNJA

Šibenik — Matije Gućpa 2 VRŠI POPRAVAK otomana, kaučica, šušta i štramaca. Usluge obavlja i uz potrošački kredit. Izradba solidna. Cijena pristupačne.

ELEKTRIČNO PODUZEĆE ŠIBENIK

RASPIŠUJE U ROKU OD 15 DANA

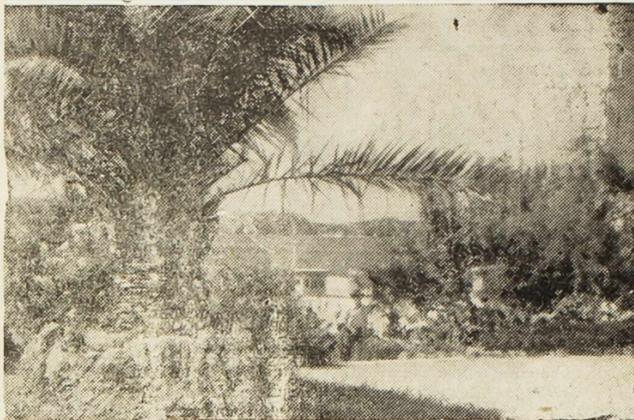
NATJEČAJ

za gradnju traio-stanice »DRAČA« u Šibeniku sa predračunskom sumom od dinara 2,100.000.—

Uslovi natječaja i tehnička dokumentacija mogu se dobiti svakog radnog dana u upravnoj zgradi.

Licitacija se održava dne 21. II. 1957. god. u 10 sati u upravnoj zgradi Električnog poduzeća Šibenik.

UPRAVA

Kad su obiteljske prilike nesređene...

Jedne subotnje večeri, zabavljao se u Narodnoj kavani, u društvu poznanika, jedan mladi bračni par, bez djece, iz Ulice JNA. Sve je teklo u vesalom raspoloženju. Čaša za čašom vina nadolazile su na stol, gotovo geometrijskom progresijom. Približavali su se kasni večernji sati, stol je i odveć bio pun flaša, čaša i prolivenog vina. Kad odjednom »stimung« je promijenio svoju fizionomiju, postao je nepodnošljiv. Bila je dovoljna jedna sitnica, pa da se sve okrene naopako. I dugo nije trebalo čekati. Riječ po riječ, popraćene s uvredama i odnosi među bračnim drugovima su se izmijenili. Uslijedio je plač »slabijeg spola« i šamar po muškrom bračnom drugu. Društvo se raspršilo, no žena je i dalje ostala u svom »stimungu«, izišla vani, i valjda iz inata ili pak da na sebe skrene pažnju, na dvjema obližnjim prodavaonicama polupala je nekoliko stakala...

Možda čitav slučaj ne bi bio otkriven, da se organi Narodne milicije nisu našli u blizini. Ovaj događaj imao je svoj epilog u kancelariji suca za prekršaje,

gdje su u ponedjeljak saslušani mladi izgređnici.

Spomenute večeri bila sam malo raspoložena... i zbog jedne »sitnice« muž me stao vrijeđati — kroz plač počinje priču 21-godišnje žena.

Upitana zašto je pravila izgreda na javnom mjestu, nastavila je drhtavim glasom:

— Muž mi je dobar, ali ja imam slabe živce i momentano sam se zaboravila... Stanujem pod ne-normalnim uvjetima: u potkrovlju, kod očuha koji mnogo pije i izaziva svade.

— A vaša raniji život, prije stapanja u brak?

— Još kao dijete upućena sam u popravni zavod, a zatim je uslijedio bijeg iz doma, sukob sa zakonom i — dvije godine zatvora. Nije mi poznato da je moj bračni drug bio ranije sudski kažnjavan, jer o tim stvarima mi ne razgovaramo...

Tako je otprilike tekla žalosna, ali istinita priča mlade žene, na čijem se licu duboko odražuje slika nesređenih obiteljskih prilika još dok je bila dijete. Ovaj i slični slučajevi, jer je i društveni problem, ne bi nezapaženo trebali proći. (J. J.)

Prve maske na gradskim ulicama

U nedjelju navečer pojavile su se prve maske na gradskim ulicama. S obzirom na povoljne vremenske prilike izgleda da će se ove godine ponoviti 1955., kada su ulice i trgovine bili preplavljeni velikim brojem maski. Da se slika iz ranijih godina ne bi ponovila i ovoga puta, želimo skrenuti pažnju na neke činjenice.

Već u ovo nekoliko večeri mogli smo zapaziti da je izvjestan broj maski neuredno odjeven, a neke pak na sebi imaju razne stare predmete, koji ni u kojem slučaju ne djeluju estetski. Nadalje pak, da bi se osujetili eventualni ispadi pojedinaca, kao što je to bio slučaj ranije, možda ne bi bilo suvišno kada bi

sve maske posjedovale posebne legitimacije.

KRADA U AUSTRIJSKOM PRATERU

Organima Narodne milicije prijavljena je krađa izvršena u austrijskom Prateru. Nepoznata lica odnijela su razne predmete u vrijednosti od oko 32,000 dinara. Organi vlasti vrše potragu za počiniteljima.

Dopisi čitalaca

Ne smije se više tolerirati

Stanovnici Ulice Ante Šupuka tuže nam se na nečistoću, koja izbija iz tamošnjih kanala, tako da prijete opasnost da dođe do zaraze. Naime, sve kuće u toj ulici, osim jedne, nemaju priključak na gradsku kanalizacionu mrežu, iako je gotovo u svim kućama postavljen klozet s odvodnim kanalom do ulice, tako da nečistoća izbija iz kanala i vlaga koja uslijed toga nastaje prouzrokuje štetu u kućama. Više puta dano je do znanja mjerodavnim vlastima da to pitanje riješe, ali je sve ostalo uzalud. Stanja, u kakvom se danas nalaze te kuće, ne smije se više tolerirati. Ne samo u interesu zdravlja tamošnjeg stanovništva, već i zbog javne čistoće uopće. (S.)

SKUPŠTINA KUGLAČKE ZONE ŠIBENIK

U nedjelju 10. o. mj. održat će se u prostorijama Sindikalnog vijeća godišnja skupština II. kuglačke zone Šibenik. Između, ostalog, na skupštini će biti osnovan i kuglački podsavez. Početak u 10 sati.

Tužnim srcem javljamo prijateljima i znancima da je 21. I. 1957. godine nenadno preminuo u Trstu naš dragi i neprežaljeni suprug, otac i brat

LJUBIČIĆ JOSIP POK. PAVLA
dipl. inženjer

Posmrtni ostaci bit će preneseni iz Trsta u Zadar, gdje će biti sahranjeni u obiteljskoj grobnici.

Šibenik, 4. II. 1957.

Ožalošćena obitelj

S P O R T

U susretu protiv splitskog „Hajduka“

„Šibenik“ je zaslužio povoljniji omjer

Po idealnom vremenu odigran je u nedjelju na stadionu »Rade Končar« prijateljski nogometni susret između »Hajduka« i »Šibenika«. Pobjedio je »Hajduk« sa 6:2 (2:0). Strijelci: Rebac u 11., Bego u 41., Vukas u 69. i Papec u 72., 75. i 88. minuti za »Hajduk«, a Zorić u 49. i 50. minuti za »Šibenik«. Gledalaca oko 3500. Sudac Crnogača obavio je dobro svoj zadatak uz suradnju medašnih sudaca Belamarića i Bukića.

»HAJDUK«: Vulić, Kokeza, Radović, Zanetić, Brkljača (Grčić), Vukas (Krstulović), Bego, Papec, Krstulović (Vukas), Rebac (Vičević), Garov.

»ŠIBENIK«: Bašić (Aras), Bujas, Šupe, Rak (Živković), Iljadica, Tambača (Blažević), Zorić, Stošić, (Bego), Škugor, Tedling, Živković (Stošić).

Za prošlogodišnji poraz u natjecanju za Jugoslavenski kup momčad splitskog »Hajduka« uspjela se rehabilitirati, ne samo solidno predvedenom igrom, naročito u drugom poluvremenu, već visokom postignutim omjerom. Dok je u poluvremenu proteklo u slaboj i nezanimljivoj igri, dotle je nastavak poprimio živ tempo koji nije popuštao do kraja. Ipak »Šibenik«, u slijed nedostatka kondicije, nije mogao u tom dijelu uspješno parirati razigranoj jedanaestorici Splitana. Sve njihove linije funkcionirale su gotovo bez griješke. Preokret u igri »Hajduka« nastupio je u času kada je kontinentalac Vukas zamijenio mjesto sa Krstulovićem. Od tada je Vukas, uz odličnog sekundanta Papeca, bio nosilac svih napada i stalna opasnost za vrata »Šibenika«, koji je na go-

l imao priliku nesigurnog Arasa. Prema prikazanoj igri na terenu momčad »Šibenika« zaslužila je nešto povoljniji rezultat. Ipak pobjedi »Hajduka« nema prigovora, jer je bila superiornija, poletnija i borbena ekipa u kojoj su tehničke finese, osobito one Vukasa, pobrale u više navrata aplauz brojnih gledalaca.

U prvim minutama »Šibenik« je u dva navrata opasno ugrozio gol »Hajduka«, ali zbog nesnalažljivosti pred samim Vulićem nije bilo nikakvih rezultata. Najprije je Zorić iz blizine neprecizno tukao na gol i lopta je od Vulića odbijena u kornere, a malo zatim udarac Škugora završava u golaut. U 11. minuti »Hajduk« izvodi prvi kornere iz kojeg Rebac postiže prvi zgoditak, a minutu kasnije jedan oštar šut Tedlinga gotovo je okružno stativu. U 18. minuti domaći su propustili sjajnu priliku da izjednače. Netko iz navalnog reda prosto nije znao iz neposredne blizine ugurati loptu u mrežu. Do odmora »Hajduk« izvodi dva, a »Šibenik« jedan udarac s ugla. U 41. minuti jedna opasna navala »Hajduka« pošla je s desne strane i lopta se začas našla iza Bašićevih leđa. To je bio drugi zgoditak, koji je djelovao na publiku kao hladan tuš. Krivicu za ovaj zgoditak snosi Bašić. Malo prije polaska na odmor uslijedila je jedna opasna navala »Šibenika«. Iz veoma krasne pozicije Zorić je ostro, ali neprecizno tukao — lopta je otišla preko gola.

Nastavak utakmice bio je daleko življi. Prvih deset minuta pred golom »Hajduka« redale su se jedna guzva za drugom. Iz takove situacije »Šibenik« ne uspijeva samo smanjiti rezultat, već izjednačiti na 2:2. Još kratko vrijeme vladao je pritisak »Šibenika«, a onda su se gosti odjednom trgli, sredili svoje redove i preuzeli inicijativu koju nisu isпустиili do kraja. To je period očite nadmoći »Hajduka«, uz budljivih situacija pred golom »Šibenika«, izvanrednih driblinga, uspješnih bjegova i oštih udaraca Vukasa i Papeca, koji su i najzaslužniji za tako visoku pobjedu. U tom dijelu omjer kornera 7:2 u korist »Hajduka«. U 56. minuti jednu opasnu navalu gostiju »zaustavila« je stativa, a minutu kasnije, nakon slobodnog udarca, koji je tukao Vukas, Bego je prihvatio loptu i snažno odapeo ali je Aras uspio odbiti u kornere. Poslije Vukasovog vodećeg zgoditka »Šibenik« je izveo jedan protunapad i lopta je pogodila stativu, a zatim je netko od igrača »Šibenika« visoko tukao preko gola. Do kraja utakmice »Hajduk« stalno napada i Papec u kratkom razdoblju postiže za redom još tri zgoditka. U posljednjoj minuti umalo da »Hajduk« nije povisio omjer, nakon što je izveden udarac s ugla, ali obrana »Šibenika« bila je na mjestu i sudac je dao znak za svršetak. Publiku je ovoga puta zadovoljna napustila igralište, jer je posljednjih 45 minuta vidjela zaista lijepu i uzbudljivu igru, ma da borbu dvaju neravnopravnih partnera.

»Hajduk« je najbolje pojedince imao u Vukasu, Papecu, Zanetiću, Garovu i Kokezi, dok su se kod »Šibenika« istakli Tambača, Zorić, Šupe i Bego. (J. J.)

ŠIBENIK JE DOBIO DVA NOGOMETNA INSTRUKTORA

Zavod za fizički odgoj organizirao je nedavno u Splitu tečaj za nogometne instruktore. Pored sedmorice kandidata sa područja Splitskog nogometnog podsaveza, tečaj su s uspjehom završili Ante Erak i Boško Karadžole iz Šibenika. Erak će uskoro početi trenirati momčad »Šibenika«, a Karadžole ekipu »Radničkog«.

Zamjena stana

ZAMJENJUJE SE TROSOBNI KOMFORTNI STAN U PULI ZA TROSOBNI ILI DVOSOBNI U ŠIBENIKU. INTERESENTI MOGU SE OBRATITI NA ELEKTRIČNO PODUZEĆE — ŠIBENIK.

ŠIBENSKI LIST

organ Socijalističkog saveza radnog naroda kotara Šibenik
Uređuje redakcijski kolegij
Glavni i odgovorni urednik

Nikola Bego

Uredništvo: Šibenik — Ulica Jelke Bučić 5 — Tel. br. 5-62

Tekući račun: Narodna banka Šibenik broj 531-T-292

Rukopisi se ne vraćaju

Pretplata za tri mjeseca 130, za pola godine 260, a jednu godinu 520 dinara

Tisak: »Štampa« Šibenik

UGOSTITELJSKO PODUZEĆE „JADRIJA“ Hotel „Krka“ — Šibenik

PRIMA OD 1. II. 1957. A BONENTE ZA PREHRANU
Pretplata za 30 dana, ručak i večera, iznosi Din 7000.—

JELOVNIK

Ručak: juha, meso, dva variva i salata i 3 kom. kruha.
Večera: meso, dva variva, salata i 3 kom. kruha.
Jedamput nedjeljno kolači.

Prijave prima svaki dan šef sale hotela »Krka«. Posluga brza i solidna. Na jelovniku svaki dan tri vrste menija. Jela su ukusna i na domaći način priređena. Uprava

zanimljivosti - pouka - zabava

Aluminij - metal sadašnjosti

Od svih metala, zemaljska kora sadrži najviše aluminija. Pa i čitavi krajevi naše zemlje leže zapravo na aluminiju, točnije rečeno na njegovoj rudači-boksitu. No, premda aluminij sačinjavaju desetine težne čitave zemaljske kore, ipak je njegovo iskorištavanje tek počelo — računajući u historijskim razmjerima. Razlog za to jest njegovo veoma komplikirano dobivanje iz aluminijevih rudača, pri čemu su potrebne velike količine jeftine električne energije, a toga još pred stotinjak godina nije bilo. Metalurški stručnjaci nastojali su da pronađu ekonomičnije metode njegove proizvodnje, u čemu su poezitali sve veće uspjehe. Već godine 1900. proizvedeno je 7500 tona ovog metala. U isto vrijeme pronalazile su se i mogućnosti za njegovu primjenu u raznim granama industrije. Svoje pravo mjesto našao je ovaj metal tek s pojavom i razvitkom avijacije. Za vrijeme II svjetskog rata proizvodi se na godinu 3 milijuna tona aluminija, a upotrebljava se gotovo isključivo za gradnju aviona. Velikoj proizvodnji i njegovoj primjeni nisu pri-

donijele samo nove metode proizvodnje, nego i pronalazak raznih aluminijevih legura koje su još više poboljšale svojstva ovog vrijednog metala. Nakon rata njegova se primjena proširila i na mnogobrojnu upotrebu. On se osobito upotrebljava u elektrotehnici, industriji automobila, brodogradnji, građevinarstvu, za razne kućne potrepštine i mnoštvo drugih proizvoda.

Za proizvodnju aluminija nije dovoljan samo boksit, već su tu potrebne velike količine jeftine električne energije, zatim znatne količine ugljena i t. d. To najbolje govori zašto je naša zemlja toliko pogodna za stvaranje snažne aluminijevske industrije. Na naša boksita u našoj zemlji su ogromna, izvor električne energije gotovo neiscrpni, a imamo i dovoljno ugljena. A što je još veoma važno, sve je to koncentrirano u glavnom na istim područjima.

Premda u našoj zemlji postoje ogromne količine boksita, aluminijevska industrija prije rata razvijala se veoma sporo. Pred II. svjetski rat naša zemlja proizvodila svega 1.795 tona aluminija, na godinu. Nakon oslobođenja

počelo se, uz ostalo, raditi i na unapređenju ove grane industrije. Proširena je tvornica u Lozovcu s predviđenim kapacitetom od 3000 tona, podignuta je velika tvornica u Kidričevu s kapacitetom od 30.000 tona i valjaonica u Šibeniku s predviđenim kapacitetom od 4.500 tona i 15.000 tona valjanoga aluminija na godinu. Međutim, sa svim tim kapacitetima naše velike rezerve boksita bile bi iskoristavane tek u neznatnoj mjeri. Zbog toga je Sovetsko-izvorsko vijeće donijelo odluku da, uz financijsku pomoć i tehničku suradnju sa Sovjetskim Savezom i Demokratskom Republikom Njemačkom gradi veliki aluminijevski kombinat u Crnoj Gori. Predviđa se da će se ovaj program ostvariti za 10 godina. Tada će Jugoslavija proizvoditi 265.000 tona aluminija na godinu, čime će se uvrstiti među važne izvoznike aluminija u svijetu. S obzirom na naše rezerve, a i kapaciteta koji su predviđeni u širem perspektivnom planu izgradnje aluminijevske industrije, naša će zemlja postati, nakon ostvarenja toga plana, jedan od najvećih proizvođača aluminija u Evropi.

LIJEK OD KUKURUZA

Centralni naučno-istraživački apotekarski institut u Moskvi predložio je medicinsku primjenu ekstrata dobijenog iz tučka ku-

kuruznog cvijeta, i to za liječenje oboljenja jetre praćenih zastojem otcicanja žuči. Kod bolesnika koji uzimaju ovaj lijek veoma brzo zapaža se slabljenje i iščekavanje

osjećaja težine i bolova u predjelu jetre, prestanak mučnine i povraćanja, kao i nestajanje žute boje kože. Prema današnjim rezultatima, izgleda da ovaj ekstrakt čak rastvara kamen u žučnoj kesici i kanalima. Ispitivanjem ljekovitog djelovanja kukuruznog ekstrakta rukovodi profesor M. Serdukov.

OBAVIJEST

Opće bolnice u Šibeniku

Upozoravaju se građani da je za prijem u bolnicu potrebno pridržavati se u cijelosti Uputstva o načinu financiranja i financijskog poslovanja u zdravstvenim ustanovama na području Narodne Republike Hrvatske (Narodne Novine broj 54/56.), čiji čl. 9 i 10 propisuju:

Primitak osoba u bolnicu vrši se — izuzev u hitnim slučajevima — na temelju uputnice za bolničko liječenje, koju izdaje ovlašteni liječnik (liječnik Doma narodnog zdravlja, Zdravstvene stanice, Dispanzera).

Osigurane osobe primaju se u bolnicu na temelju uputnice za bolničko liječenje izdane od ovlaštenog teritorijalnog nadležnog liječnika.

Osobe, za koje snose naknadu za liječenje narodni odbori (bilo u cijelosti ili djelomično) ili drugi organi i ustanove, primaju se u bolnicu na temelju uputnice za bolničko liječenje koju izdaje ovlašteni teritorijalno nadležni liječnik.

Na uputnici osigurane osobe i osobe čiju naknadu za bolničko liječenje osnosi narodni odbor ili drugi državni organ, naznačuju se nadležni zavod za socijalno osiguranje, odnosno narodni odbor ili drugi državni organ, koji je obavezan na plaćanje naknade za bolničko liječenje dotične osobe.

Osobe iz prethodne rečenice — dužne su prilikom nastupa bolničkog liječenja pridonijeti na uvid isprave iz kojih se vidi ili dade zaključiti tko je obavezan na plaćanje naknade za bolničko liječenje.

U hitnim slučajevima primaju se osobe u bolnicu na temelju potvrde dežurnog liječnika o hitnosti slučaja. Za ovakve bolesnike — u koliko nisu sami obavezni za plaćanje naknade — treba naknadno pridonijeti na uvid isprave iz kojih se vidi tko je obavezan za plaćanje naknade za bolničko liječenje.

Osobe, koje su obavezne da same plate naknadu za zdravstvene usluge, plaćaju prilikom prijema u bolnicu predujam za 10 dana liječenja. Nakon iskorištenja tog predujma naplaćuje se od takove osobe daljnji predujam za 10 dana. Bolnica obračunava primljeni predujam nakon izlaska iz bolnice odnosno osobe.

PRONAĐENA VAKCINA PROTIV GOVEDE KUGE

Jedna grupa evropskih naučnika iz zemalja koje najviše stradaju od govede kuge, izradila je vakcinu protiv ove strašne stočne bolesti. Vakcina se već uspješno primjenjuje u nekim zemljama, gdje je dosad od kuge svake godine stradalo stotine hiljada, pa i milijuni goveda. Kao što je poznato, u slučajevima epidemije goveda kuga ubija 90 pa i svih 100 procenata stoke koja od nje oboli. (S. S.)

»NAUTILUS« OBNAVLJA GORIVO

»Nautilus«, prva podmornica na atomski pogon, koja iz sebe ima 50.000 milja plovilbe, uskoro će prvi put obnoviti gorivo. Doduše, podmornica bi još izvjesno vrijeme mogla da plov. sa prvobitnim tovarom atomskog goriva, ali bi se njena efikasnost i brzina postepeno smanjivale.

ZIVI FOSIL

Danski naučnik Hening Lemhe, saradnik zoološkog muzeja u Kopenhagenu, pronašao je »negdje kraj obale Sjeverne Amerike« nekoliko živih primjeraka jedne životinje za koju se smatra da je iščezla prije 300 milijuna godina. On ju je opisao kao »mekuša s ljuštrom veličine jednog srebrnog dolara«. Ovaj živi fosil izvučen je naročitim uređajem za pretraživanje morskog dna s dubine od 3.400 metara. Prema Lemheovom tvrdjenju, ovi oklopljeni mekušci živjeli su još u kambrijumu, prvog formacije paleozoika, što znači prije otprilike 500.000.000 do 300.000.000 godina. Od pronađenih primjeraka ostala su još dva, od kojih će jedan biti prepričan za muzej, a drugi veoma pažljivo sećiran. Naučnici smatraju da se otkrivanje ovog mekušca može uporediti s nalazjenjem celikanta, čuvane »plave ribe« za koju se također vjerovato da je izumrla prije mnogo milijuna godina.

Detaljni izvještaj koj: Lemhe priprema za u čitavom svijetu renomirani časopis »Priroda«, očekuje se u naučnim krugovima s velikim interesom, jer se smatra da će ovaj nalaz imati ogromnog značaja za upotunjavanje teorije evolucije.

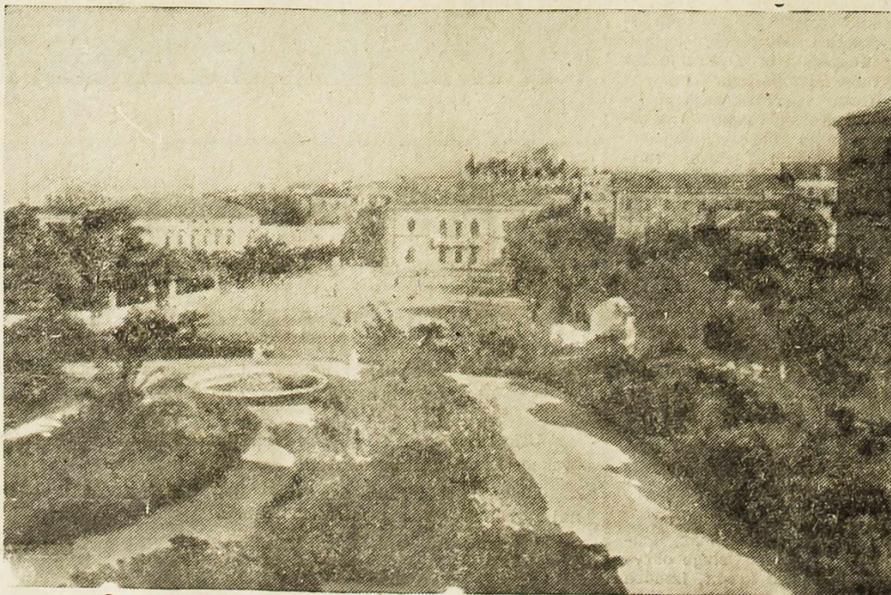
ZAHVALA

Za savjesno, požrtvovno i uspješno liječenje, kao za ukazanu mi brigu, koja zaslužuje svako priznanje, ovim putem izražavam zahvalnost specijalisti dr. Ivi Marijaniju i dr. Mirku Zaninoviću, kao i ostalom osoblju bolnice koje mi je pružilo prvu pomoć. Isto tako izražavam najtopliju zahvalnost dr. Kreši Trlaji, koji je blagovremenom i solidnom intervencijom u mom najkritičnijem stanju naredio da me se hitno preveze u bolnicu, što mi je olakšalo moje bolove.

Potrebno je naglasiti da je bolnička njega na visini. Od bolničkog osoblja treba spomenuti Slavka Veldića i Ružu Vlahov, čiji požrtvovani rad zaslužuje priznanje i pohvalu.

Na kraju još jednom svima izražavam priznanje i toplu zahvalnost što se nalazim u krugu svoje obitelji.

Karlo Wagner

MEHANIČKI PREVODIOCI BUDUĆNOSTI

U jednom od posljednjih brojeva poznatog engleskog tehničkog časopisa »Inženjstvo«, objavljen je jedan zanimljiv članak o današnjim uspjesima na izradi mašina koje će mehanički prevoditi razne tekstove s jednog jezika na drugi. Konstruktori smatraju da će najkasnije za deset godina biti izrađen aparat koji će moći da za svega jedan minut prevede tekst od 1000 tipografskih znakova. Te mašine, na čijim se planovima već radi bit će toliko usavršene da će iz njih, pošto se u naročito do ubaci tekst koji treba prevesti, dobiti gotovi, već odštampani prevodi.